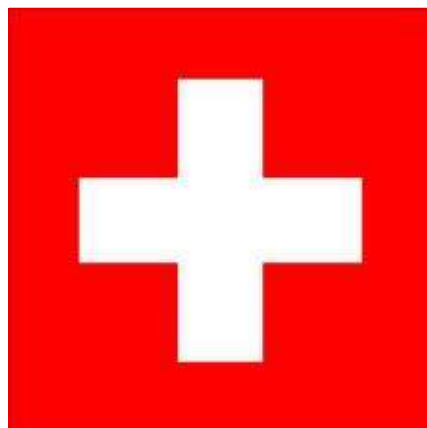

ÎNDRUMAR DE AFACERI CONFEDERAȚIA ELVEȚIANĂ

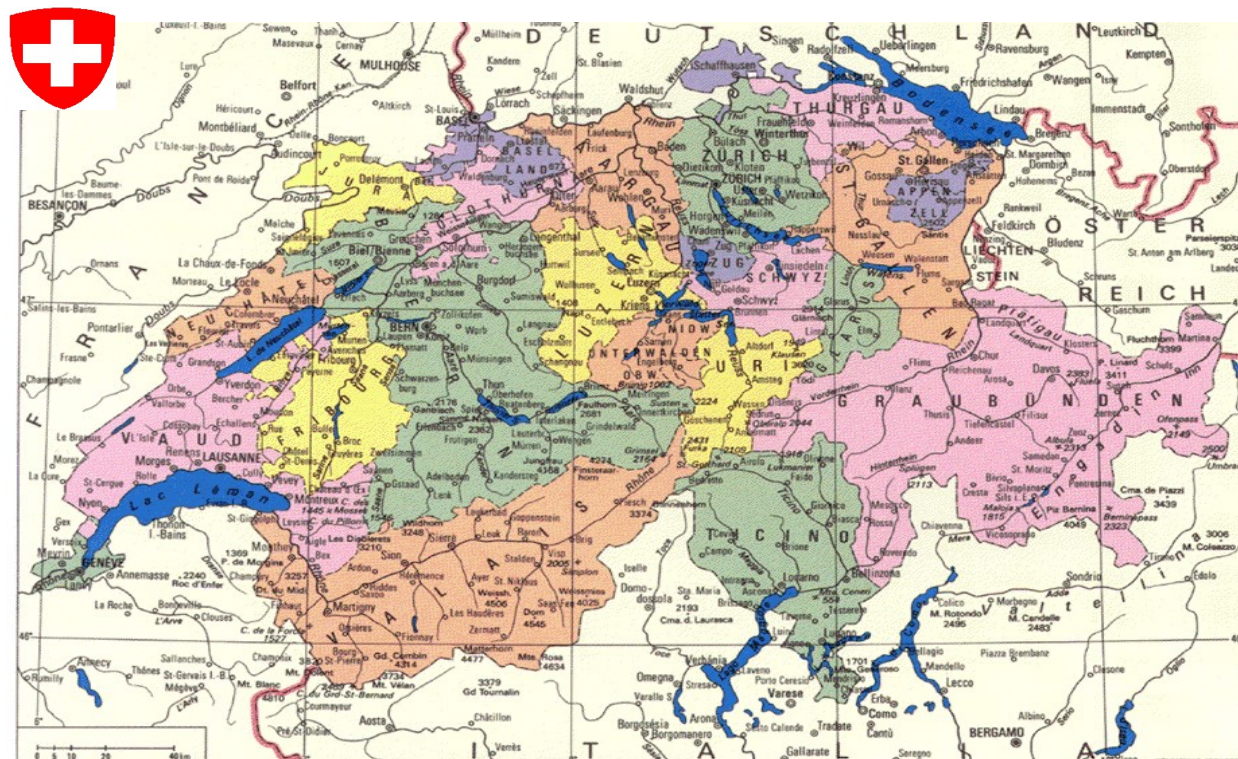
- 2025 -

Agenția Română pentru Investiții și Comerț Exterior

Biroul de Promovare Comercial-Economică Berna

1. PROFIL DE ȚARĂ: CONFEDERAȚIA ELVEȚIANĂ

Informații generale

Suprafața	41.285 Km ² (15.940 sqm.)
Populația	Datele provizorii publicate de FSO indică o populație de 9 075 104 locuitori rezidenți în martie 2025, în creștere față de 2024. În Q2 2024 populația a depășit 9 mil. Aprox. 25% din rezidenți sunt străini. Datorită configurației geografice, aproape 60% din populația Elveției este concentrată în zona platoului central care ocupă doar aproximativ 16% din suprafața totală a țării și este flancat la sud de Alpi și la nord-vest de lanțul muntos Jura.
Densitatea medie a populației	219 loc. /Km ²
Populația activă	67.7% din populație, angajați 59,8%, PFA 9,1%, lucrători familiali 1,5%
Frontiere	Austria 165 Km, Liechtenstein 41 Km, Germania 346 Km, Franța 572 Km, Italia 734 Km.
Capitala	Berna (aprox. 450.000 locuitori în 2024)
Alte orașe importante	Zürich, Basel, Geneva, Lausanne, Lucerna, St. Gallen
Limbi vorbite	Patru limbi oficiale: germană (62,3% din populație), franceză (22,8%), italiană (8,0%), retoromană/română (0,5%); alte limbi vorbite, din care: sârbo-croată 1,5%, portugheză 1,2%, albaneză 1,3%, spaniolă 1%, engleză 1%, turcă 0,6% ș.a.
Apartenența religioasă	Fără afiliere religioasă (33.5%), Romano-catolici (32.1%), reformați (20,5 %), alte religii crestine (5.6%), islam (5,9%), evrei (0,2%)
Ziua națională	1 August
Moneda națională	Moneda Elvețiană este numită "Schweizerfranken" (Franci Elvețieni) sau pe scurt "Franken" - Francul Elvețian (CHF); 1CHF=100 centime/rapeni; curs de schimb mediu în luna mai 2025: 1 EUR = 0,9358 CHF (Banca Națională a Elveției - BNS continuă să aplice măsurile de politică

	monetară instituite în anul 2011, privind controlul cursului de schimb dintre francul elvețian și euro, în vederea limitării supraevaluării monedei naționale, pe fondul menținerii unui interes ridicat din partea investitorilor internaționali pentru aceasta, considerată ca valută refugiu).
PIB	Nominal (la prețuri curente) 824,589 miliarde CHF în 2024, +1,3% vs. 2023, est. creștere 1,4% în 2025 și 1,6% în 2026 PIB/locuitor - 90.500 CHF
Rezervele Băncii Centrale	808 miliarde CHF, apr. 2025
Datoria publică	112 miliarde CHF est. 2025
Șomaj	2,8 % (mai 2025)
Inflația	Anuală : 0,3% (est. 2025)
Salariul mediu lunar	Brut 6.900 CHF (cca 7.344 Euro) / Net 5.200 CHF (cca 5.531 Euro), 2024
Speranța medie de viață	Femei: 85,8 ani (top 5 în lume) / Bărbați: 82,2 ani (top 5 în lume)
Vârsta de pensionare	Femei: 65 ani (începând cu 1 ian 2024)/ Bărbați: 65 ani

Structura de stat și sistemul politic

Regimul politic al Elveției moderne datează din anul 1848. Până la această dată, Elveția nu era un stat veritabil, ci mai degrabă o simplă alianță confederală de cantoane independente. Fiecare canton era în principiu liber să părăsească Confederația.

La 29 mai 1848, Elveția a adoptat prima Constituție modernă și s-a constituit ca stat federal, cu o administrație centrală puternică, contrabalansând și limitând într-o oarecare măsură autonomia cantoanelor. Anumite sarcini, precum politica externă sau politica financiară au intrat în resortul puterii centrale. Cantoanele au devenit legate prin Constituție și nu mai au posibilitatea secesiunii.

Din motive istorice, Elveția actuală poartă încă numele de „Confederatia Helvetica”, de unde și sigla abreviativă internațională CH. Este totuși un abuz lingvistic, deoarece din 1848 Elveția nu mai este o *confederație*, ci o *federație*. În ceea ce privește adjectivul „helvetica”, acesta își trage originea de la triburile celtice denumite „helveți”, care populau teritoriul actual al Elveției în momentul cuceririi sale de către romani.

Elveția de astăzi este o republică federală de tip parlamentar, formată din 26 de cantoane și semicantoane și 2.636 localități/comune.

Denumire canton	Supr. km.p.	Pop. mii loc.	Denumire canton	Supr. km.p.	Pop. mii loc.
Appenzell Ausserrhoden	243,0	56.5	Nidwalden/Nidwald	276,1	45.0
Appenzell Innerrhoden	172,5	16.6	Obwalden/Obwald (sc)	490,5	39.2
Aargau/Argovie	1404,0	726.9	Schaffhausen/Schaffhouse	298,5	87.1
Basel Stadt/Basel Ville	37,1	200.0	Schwyz/Schwytz	908,3	167.4
Basel Land/ Basel Campagne	517,5	298.8	Solothurn/Soleure	790,7	286.8
Bern/Berne	5959,0	1063.5	Sankt Gallen/Saint Gall	2025,6	535.1
Fribourg/Freiburg	1670,8	341.5	Thurgau/Thurgovie	990,9	295.2
Genève/Genf	282,2	524.4	Ticino/Tessin	2812,5	357.7
Glaris/Glarus	685,2	42.0	Uri	1076,6	37.9
Graubünden/Grisons	7105,2	204.9	Valais/Wallis	5224,5	365.8

Jura	838,6	74.5	Vaud/Waadt	3212,1	845.8
Luzern/Lucerne	1493,5	432.7	Zug/Zoug	238,8	132.5
Neuchâtel/Neuenburg	803,1	178.3	Zürich	1728,8	1605.5

Fiecare canton are constituție, parlament, tribunal și legi proprii, care sunt însă armonizate cu cele ale Confederației. Cantoanele se bucură de o largă autonomie administrativă, au poliție proprie și exercită control independent asupra sistemului de educație - învățământ, sau a politicii de protecție socială. De asemenea, fiecare canton își poate stabili propriul regim fiscal.

În Elveția, structura de stat se desfășoară pe trei nivele:

Al Confederației - cu competențe în materie de politică externă, politica de securitate și apărare, energie atomică, transport la nivel național (căi ferate și autostrăzi), politica vamală, politica monetară, cercetare-dezvoltare, protecția mediului, agricultură și legislație, atunci când aceasta are aplicabilitate pe întreg teritoriul național.

Al cantoanelor - care au constituție, parlament, guvern și tribunale proprii. Competențele la nivel cantonal se referă la sistemul de educație (învățământ primar, secundar și terțiar), servicii de sănătate, poliție locală, distribuția energiei, transport local (drumuri naționale), promovarea turismului, dezvoltare economică locală, protecția patrimoniului cultural. Fiecare canton își stabilește, de asemenea, propriul sistem de taxe și impozite.

Al comunelor - unități teritoriale în cadrul cantoanelor (circa 3.000). Comunele, ca și cantoanele, au propriile lor administrații alese. Ele beneficiază de putere de decizie pentru anumite probleme locale - securitate, educație, sănătate, stare civilă, transporturi, furnizare de apă și electricitate, infrastructură rutieră locală, amenajarea teritoriului. În rest, ele se supun hotărârilor cantonului sau Confederației. Comunele percep toate taxele - federale, cantonale și locale.

Sistemul politic elvețian are un pronunțat caracter democratic și combină în mod armonios principiile suveranității cantoanelor și al reprezentativității proporționale cu cel al separării puterii. **Referendumul**, ca parte integrantă a sistemului elvețian de guvernare, este un instrument activ în procesul legislativ, utilizat în cazul amendării Constituției Federale sau pentru adoptarea unor legi importante la nivel federal, cazuri în care este necesară atât majoritatea populară (electorală), cât și cea cantonală.

Constituția Federală adoptată în 1848, revizuită și amendată în 1874 și 1999, stabilește și definește cele trei organe ale puterii în stat:

- **Adunarea Federală** (Parlamentul),
- **Consiliul Federal** (Guvernul),
- **Tribunalul Federal**.

Adunarea Federală (<http://www.parlament.ch>) este o structură bi-camerală compusă din Consiliul Național și Consiliul Statelor, cele două camere aflându-se pe poziții egale din punct de vedere al importanței.

- ✓ **Consiliul Național** (Camera Deputaților) are 200 de membri, distribuiți între cantoane conform principiului reprezentativității proporționale, fiecare canton având cel puțin un reprezentant. Alocarea locurilor între cantoane se re-examinează la fiecare 10 ani. Deputații sunt aleși pe o perioadă de 4 ani.
- ✓ **Consiliul Statelor** (Camera Superioară) are 46 de membri, câte doi reprezentanți din fiecare canton și câte unul în cazul semi-cantoanelor.

Două dintre atribuțiile de bază ale Adunării Federale sunt alegerea Consiliului Federal și numirea judecătorilor federali.

Consiliul Federal (www.admin.ch), echivalentul instituției guvernamentale, este autoritatea supremă în stat și are ca responsabilitate principală conducerea executivă. Este alcătuit din 7 membri - Consilieri federali - aleși din 4 în 4 ani de către Adunarea Federală.

Funcția executivă a Consiliului Federal este exercitată prin intermediul a 7 Departamente Federale, coordonate fiecare de către un Consilier federal (echivalent al rangului de ministru)

Componența Consiliului Federal

Departamentul Federal pentru Afaceri Externe (DFAE)	Ignazio Cassis (FDP)
Departamentul Federal pentru Afaceri Interne (DFI)	Elisabeth Baume-Schneider (SP/JU)
Departamentul Federal de Justiție și Poliție (DFJP)	Beat Jans (SP/BS)
Departamentul Federal pentru Apărare, Protecția Populației și Sport (DDPS)	Martin Pfister (CVP)
Departamentul Federal pentru Finanțe (DFF)	Karin Keller - Sutter (FDP)
Departamentul Federal pentru Economie, Educație, Cercetare (DEFR)	Guy Parmelin (SVP)
Departamentul Federal pentru Mediu, Transporturi, Energie și Comunicații (DETEC)	Albert Rösti (SVP)

Șeful cancelariei Confederației: Viktor Rossi (GLP)

Președintele Confederației reprezintă statul Elvețian în relațiile internaționale. Este desemnat pe o perioadă de 1 an de către Adunarea Federală dintre membrii Consiliului Federal și conduce în mod curent ședințele acestuia. Desemnarea președintelui se face în prima miercuri a lunii decembrie a fiecărui an. În anul 2025, Președintele Elveției este Karin Keller - Sutter, șefa Departamentul Federal pentru Finanțe

2. ECONOMIA ELVETIEI

a) Aspecte generale

Succesul economiei elvețiene se bazează pe o producție cu valoare adăugată superioară, rata mare a populației active și pe o forță de muncă cu calificare înaltă. Printre sectoarele de vârf se numără nanotehnologia, tehnologia înaltă, biotehnologia, băncile și asigurările, precum și industria chimică și farmaceutică, tehnologia cuantică și IA. Majoritatea forței de muncă lucrează în sectorul terțiar și în întreprinderile mici și mijlocii.

Elveția nu posedă resurse minerale și are o suprafață mică. Prosperitatea sa recunoscută este dependentă de comerțul său exterior. Dimensiunea redusă a pieței sale interne, cu o populație de puțin peste 9 milioane locuitori (2025), a stimulat producătorii elvețieni să se orienteze spre exterior. Ei au nevoie de piețe internaționale pentru a-și putea rentabiliza investițiile efectuate în producție, cercetare și dezvoltare. Considerată ca având una dintre cele mai "internaționalizate" economii (un franc din doi este obținut din export), Elveția face parte din grupul celor mai dezvoltate țări din lume. Elveția importă materii prime și produse semifinite și exportă produse manufacturate cu un grad ridicat de prelucrare (cu valoare adăugată mare). O tonă de marfă exportată de Elveția valorează cât peste 2,3 tone de marfă importată. Numeroase întreprinderi elvețiene practică "strategii de nișă", adică se concentrează pe o gamă restrânsă de produse, de înaltă specializare. Această strategie s-a dovedit a fi de succes, astfel încât societăți modeste au ajuns să domine piața mondială în domeniul lor de activitate. Industria chimică constituie un exemplu elocvent în această privință, produsele de nișă reprezentând cca. 90% din producția comercializată. Unul din avantajele acestei strategii este faptul că stimulează diversificarea producției. Astfel, industria chimică oferă

peste 30.000 de produse diferite. Produsele elvețiene se vând la prețuri ridicate pe piețele externe, deoarece consumatorii sunt dispuși să plătească pentru calitate și inovație. În acest fel, devine esențială politica de investiții permanente în cercetare și dezvoltare (R&D). Procentajul celor care lucrează în acest domeniu în Elveția este superior celui din alte țări puternic industrializate. Efortul întreprinderilor elvețiene pentru cercetare și dezvoltare este considerabil. Cca. 2,9-3,0% din PIB sunt destinate cercetării, ceea ce reprezintă mult prin comparație internațională. Numai Israel, Suedia, Finlanda și Japonia prezintă cifre superioare. Cea mai mare parte a finanțării - cca. 70% - provine din sectorul privat, 23% din fonduri publice federale sau cantonale, iar restul de la instituții diverse, precum cele de învățământ superior.

Potrivit raportului privind competitivitatea globală, publicat de către Forumul Economic Mondial (*World Economic Forum*), Elveția s-a menținut după 2010 în top 3 global. Elveția excelează în domeniul inovării, Confederația fiind pe primul loc în clasamentul Global Innovation Index (WIPO). În 2025 Elveția este pentru al 15-lea an consecutiv cea mai inovativă țară din lume.

b) Mutații structurale: Urmând o evoluție comună cu cea a majorității țărilor industrializate, structura economiei elvețiene s-a modificat considerabil spre sfârșitul secolului trecut. De exemplu, numărul agricultorilor s-a diminuat cu 32% între anii 1990 și 2007. Sectoarele cheie tradiționale, precum construcțiile de mașini, au cunoscut un declin, în timp ce majoritatea ramurilor sectorului terțiar s-au dezvoltat puternic.

Sectorul serviciilor regroupează, în prezent, cca 77% din populația activă, sectorul secundar - al industriei și meseriilor - cca. 20%, în timp ce mai puțin de 3% revin domeniilor agriculturii și silviculturii. Printre sectoarele de vârf care vor cunoaște un avânt economic în următorii ani se numără: biotehnologia, biologia moleculară și tehnologia medicală (medtech). Cu institutele sale federale de tehnologie și centrele de cercetare în domeniul industriei farmaceutice, Elveția beneficiază de condiții excelente pentru dezvoltarea acestor domenii.

c) Societăți comerciale: Întreprinderile mici și mijlocii sunt foarte numeroase în Elveția. Peste 99% din întreprinderile înregistrate numără mai puțin de 250 de salariați (89,76% au până la 9 angajați), ocupând în total două treimi din locurile de muncă. Întreprinderi mari, cu peste 250 de angajați: 0,28%. Cea mai mare întreprindere elvețiană, Nestlé, lider mondial în domeniul nutriției, sănătății și bunăstării fizice, are sediul la Vevey și numără 280.000 de salariați, din care peste 90% în străinătate.

Numeroase societăți comerciale aparțin și astăzi familiilor care le-au fondat. Totuși, globalizarea a avut un impact asupra conducerilor întreprinderilor. În prezent, peste 40% din membrii consiliilor de conducere și 26% din manageri sunt străini, îndeosebi germani, englezi, francezi și indieni. Această internaționalizare se remarcă, în special, în cazul grupurilor multinaționale.

d) Sectoare economice: Întreprinderile elvețiene sunt foarte competitive pe plan internațional. În anumite sectoare, peste 90% din bunuri și servicii sunt exportate. Cele mai cunoscute sunt produsele industriei orologeriei (ceasuri), ciocolata și brânzeturile. Totuși, industria mecanică, electrotehnică și chimia (și farma) au un aport de peste 50% la exportul elvețian. Elveția este unul dintre principalii exportatori ai unor produse precum: mașini unelte industriale, textile, mașini pentru industria hârtiei, mașini și materiale tipografice, mașini-unelte de înaltă precizie, ascensoare și escalatoare, construcții de cale ferată cu cremalieră etc. Multe din componentele acestor produse sunt fabricate în străinătate.

Elveția excelează, de asemenea, în domeniul exporturilor de servicii, îndeosebi în consiliere de gestiune active, servicii bancare, trading, shipping, asigurări și turism. Unii dintre cei mai mari traderi de resurse minerale și agricole au sediul în Elveția. Deși nu are ieșire directă la mare, sediul uneia dintre cele mai mari companii de shipping se află în Elveția. Elveția este locul în care se afla 5 din primele 7 cele mai mari rafinării de aur din lume.

Industria

Construcții de mașini: ramura este desemnată sub prescurtarea „MEM” (Mașini, Echipamente Electrice, prelucrare Metale). Grupează peste 4.000 de întreprinderi din sectoarele: construcții de mașini, industria prelucrării metalelor, aparate și instrumente de precizie, electrotehnică, electronică și construcții de vehicule. Realizează cca. 50% din totalul producției industriale elvețiene și peste 30% din totalul exportului elvețian. Cca. 80% din producție este exportată, industriile MEM fiind astfel dependente de vitalitatea și cererea de pe piețele internaționale. Constituie principalul angajator industrial din Elveția, generând 330.000 de locuri de muncă. Pe plan mondial, Elveția ocupă locuri fruntașe în producția unor grupe importante de mașini și utilaje din sectoarele MEM, precum: mașinile pentru industria hârtiei, mașinile tipografice, mașinile textile, mașinile pentru industria ambalajelor, mașini-unelte, turbine, cântare/balanțe, mașini și unelte de precizie, mașinile pentru industria alimentară, compresoare, tehnica vacuumului. Din cauza costurilor ridicate de producție din Elveția, multe întreprinderi din aceste sectoare manifestă tendința de delocalizare a producției lor în străinătate. Se apreciază că această tendință poate să creeze dezechilibre ale locației industriale elvețiene, fapt pentru care MEM solicită politicienilor condiții-cadru mai bune pentru desfășurarea activității.

Informații suplimentare despre sector: www.swissmem.ch

Industria chimică și farmaceutică: Industria chimică și farmaceutică elvețiană produce aproape în exclusivitate produse speciale realizate doar în această țară (90% din gama produselor). Nomenclatorul de produse realizate se ridică la peste 30.000 de tipuri. Gama principalelor produse: produse farmaceutice și de diagnostic, chimie fină, vitamine, produse imunologice, substanțe adezive, substanțe aromatice, produse pentru protecția plantelor, produse chimice speciale pentru aplicații tehnice și industriale, pigmenți, coloranți, vopseluri. Ca și industria construcțiilor de mașini, industria chimică s-a născut în Elveția grație industriei textile, care era o mare consumatoare de coloranți artificiali. Până la sfârșitul secolului al XIX-lea, industria chimică elvețiană se consacră aproape exclusiv producției de coloranți.

În prezent, industria farmaceutică ocupă primul loc în cadrul industriei chimice. Numărul de persoane angajate în sector se cifrează la peste 67.000 persoane. În contextul crizelor care au marcat zona euro, industria farmaceutică a reușit să păstreze locul de leader al exporturilor elvețiene. Ele au reprezentat istoric aproximativ o treime din volumul de export al Elveției. Cea mai importantă piață de export pentru produsele farmaceutice este formată din SUA și UE (peste 60%). Elveția figurează printre cei mai mari producători mondiali de produse farmaceutice. Principalele grupuri farmaceutice elvețiene sunt Hoffmann-La Roche și Novartis, aceasta din urmă născută prin fuziunea Ciba-Geigy cu Sandoz, în anul 1996.

Informații suplimentare despre sector: www.interpharma.ch

Industria orologeriei: Elveția este unul dintre principalii producători mondiali de articole de orologerie. În termeni valorici, Elveția furnizează anual peste 26 milioane unități la export, cu o valoare de cca. 21.5 miliarde dolari SUA. Trendul ascendent al industriei articolelor de orologerie este susținut în special de produsele din aur, ceasurile bimetalice și articolele din inox. Extinderea comerțului electronic este fructificată tot mai mult de producătorii elvețieni de ceasuri și obiecte de lux. Numeroși producători de ceasuri de top au ales de-a lungul timpului să se localizeze în Elveția pentru a beneficia de forța de muncă înalt calificată și de brandul Swissness (made in Switzerland). Informații suplimentare despre sector: www.fhs.swiss

Agricultura: Agricultura ocupă un loc atât de important în conștiința elvețiană, încât existența sa este garantată chiar de Constituția federală. Agricultura nu are doar rolul de a produce alimente și materii prime, ci îndeplinește și funcția de întreținere a peisajului și de a asigura și menține popularea zonelor montane. Agricultura elvețiană este intens subvenționată de autorități și nu ar face față competiției internaționale fără protecția asigurată prin taxele vamale impuse la importul

de produse agricole. O proporție de sub 2% din populația activă este ocupată în agricultură și tendința este de scădere, iar contribuția acestui sector la PIB este de numai aproximativ 1%.

În 2023 conform ultimului raport pe agricultură publicat în 2024, în Elveția au fost numărate 47.719 ferme, ceea ce reprezintă 625 de ferme sau 1,3% mai puține decât în anul precedent. În 2023, fermele și-au mărit suprafața agricolă medie cu 28 de ari, ajungând la 21,8 hectare. Proporția fermelor cu o suprafață mai mare de 30 de hectare a crescut din nou. Agricultura organică continuă să se extindă. În 2023, au fost numărate 7896 de ferme organice. Aceasta reprezintă cu 77 de unități mai mult decât în anul precedent, sau cu 30% mai mult decât acum zece ani.

Un total de 148.880 de persoane au fost angajate în ferme în 2023. Aceasta înseamnă că scăderea forței de muncă (-0,5%) a fost mai mică decât cea a companiilor (-1,3%). Numărul femeilor angajate cu normă întreagă a crescut cu 36 de persoane. Cea mai mare scădere a fost înregistrată în rândul bărbaților angajați cu normă întreagă, cu minus 572 de persoane.

În 2023, suprafața agricolă utilizată (SAU) cuprindea 1.042.030 de hectare. 58% din acestea erau pajiști și pășuni naturale, iar 38% din LN erau cultivate cu terenuri arabile. Restul de 4% din SAU era format, printre altele, din viță de vie și livezi. Culturile s-au dezvoltat diferit în 2023. Suprafața cultivată cu cereale a scăzut cu 3.638 de hectare, după ce scăzuse deja în anul precedent. Semințele oleaginoase (+1.617 ha) au crescut, în special floarea-soarelui, a cărei suprafață a crescut cu 22%. Pajiștile artificiale (+1.040 ha), furajele și porumbul verde (+504 ha) au crescut, de asemenea. Suprafața cultivată cu sfeclă de zahăr a crescut din nou, ajungând la 16.454 de hectare (+456 ha).

Comparativ cu anul precedent, efectivul de bovine a crescut doar ușor în 2023, dar pe termen lung se poate observa o tendință descendentă. În timp ce efectivele de vaci de lapte au scăzut cu peste 10.000, ajungând la 532.000 de animale într-un an, bovinele și alte vaci, în principal vacile care alăptează pentru producția extensivă de carne de vită, au crescut. Cel mai brusc s-a redus efectivul de porcine în 2023. Efectivul de puțin peste 1,3 milioane a scăzut cu 3,5%. La păsările de curte, puii pentru îngrășare au crescut cu 2%. Celelalte specii de păsări de curte, pe de altă parte, au scăzut, astfel încât s-a înregistrat doar o ușoară creștere la păsările de curte în general.

Agricultura asigură mai mult de 50% din necesarul intern de produse vegetale și aproape integral pe cel de produse animaliere.

Informații suplimentare pot fi accesate din Raportul agricol 2024, publicat online pe site-ul Oficiului Federal al Agriculturii (OFAG): www.blw.admin.ch și <https://www.agrarbericht.ch/de>

Serviciile: Restricțiile de natură geografică și climatică și lipsa de resurse naturale au determinat orientarea economiei elvețiene, din ce în ce mai pronunțat, către **sectorul terțiar** (comerț, transport, activități bancare, turism). Acesta absoarbe peste două treimi din totalul forței de muncă și are o contribuție de peste 70% la PIB.

Bănci: Băncile și instituțiile financiare constituie unul din pilonii economiei elvețiene. Francul elvețian CHF este una dintre cele mai stabile monede. Piața elvețiană a devizelor și a capitalurilor este una dintre cele mai importante din lume și marile grupuri bancare - UBS (Crédit Suisse preluată de UBS în martie 2023) - figurează printre liderii mondiali în domeniul bancar. În domeniul administrării averilor (private banking), băncile elvețiene au o mare reputație internațională. Ele administrează o treime din toate averile private investite în afara țărilor lor de origine. Există multe bănci private, dintre care unele funcționează de secole în Elveția. Băncile private își asumă o responsabilitate nelimitată pentru activitățile pe care le desfășoară, astfel că, în caz de faliment, proprietarii își pierd toată averea personală. Peisajul bancar este completat de o rețea de cooperative bancare, precum Raiffeisen, care numără cca. 480 de agenții locale, dispuse îndeosebi în orașele mici și în zonele rurale. Fiecare agenție este autonomă din punct de vedere juridic și este organizată în mod cooperatist: membrii ei participă la deciziile băncii și sunt coresponsabili pentru afacerile pe care aceasta le derulează. Personalul angajat în sistemul bancar elvețian se ridică la cca. 107.500 de persoane, din care cca. 19.000 în filialele din străinătate.

Informații suplimentare despre sectorul bancar elvețian: <http://www.swissbanking.org>
<https://www.eda.admin.ch/aboutswitzerland/en/home/wirtschaft/finanzplatz.html>

Asigurări: Elvețienii alocă asigurărilor o parte importantă a bugetului lor, cca. 21%, ceea ce reprezintă o cotă superioară celei înregistrate în multe alte țări. Cu toate acestea, companiile elvețiene de asigurări realizează mai mult de jumătate din venituri în străinătate. Elveția este principalul exportator european de asigurări. Reasigurările reprezintă o parte importantă a acestei activități, 90% din contractele de reasigurare fiind încheiate în exterior.

În 2025 pe piața asigurărilor s-a produs un eveniment de amploare prin fuziunea planificată dintre companiile de asigurări Helvetia și Baloise. Entitatea rezultată va fi al doilea cel mai mare actor cumulând peste 20% din piața.

Informații despre sectorul asigurărilor: www.svv.ch/en

Turismul: Elveția dispune de cca. 29 mii restaurante, cca. 5 mii hoteluri și cca. 270 mii paturi. Conform strategiei de dezvoltare a sectorului elvețian al turismului, turismul va asigura 224.000 de locuri de muncă și o creștere de 4,2% pe an în următorii zece ani.

Cazare turistică 2024/25 a înregistrat 18,5 milioane de înnoptări în timpul sezonului turistic de iarnă (noiembrie 2024 - aprilie 2025), cel mai ridicat nivel observat vreodată. Comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent, volumul a crescut cu 2,8% (+497.000 de înnoptări). Cu un total de 9,2 milioane de înnoptări, cererea externă a crescut cu 5,5% (+478.000), atingând cel mai ridicat nivel de la sezonul de iarnă 2007/2008. Cererea internă, la 9,3 milioane de înnoptări, a crescut foarte ușor (+0,2%/+20.000), depășind recordul istoric de anul trecut.

În 2025 SECO a început procesul de actualizare a strategiei de dezvoltare a turismului.

https://www.seco.admin.ch/seco/de/home/Standortfoerderung/Tourismuspolitik/tourismusstrategie_des_bundes.html

Informații suplimentare despre sectorul turismului în Elveția:

<https://www.myswitzerland.com/de-ch/home.html>

Transporturile: Elveția este traversată de principalele axe europene de transport nord-sud. Tranzitul prin Alpi este facilitat de existența mai vechilor tunelurilor Gothard - feroviar (15 km) și rutier (17 km). La data de 1 iunie 2016 a fost inaugurat Tunelul de Bază Gothard, în lungime de 57 km, cel mai lung și cel mai adânc tunel feroviar din lume. Ca țară de tranzit, Elveția este supusă unui trafic de mărfuri și de persoane (îndeosebi în perioadele de vacanțe) din ce în ce mai intens. În 2025 populația a respins prin vot popular extinderea rețelei de autostrăzi propusă de Consiliul Federal, proiect în valoare de câteva miliarde de franci elvetieni.

Informații suplimentare: www.swissworld.org/fr/economie/transport/transit

Societăți/case de comerț: Din considerente legate de politicile favorabile fiscale și financiare (la nivel cantonal), Elveția este sediul multor societăți specializate în tranzacții de comerț internațional (denumite și societăți auxiliare, traderi), necotate la bursă. Majoritatea au sediul în cantonul Geneva sau Zug și se ocupă de negocierea de contracte comerciale cu produse de bază și materii prime (în principal cereale, zahăr, bumbac, petrol, gaz, minereuri etc.) care, însă, nu intră sau tranzitează teritoriul vamal elvețian, ci sunt revândute pe terțe piețe.

Resurse umane: De câțiva ani buni, Elveția a devenit un actor important în gestionarea resurselor umane. Lider mondial în domeniul recrutării și plasării de forță de muncă temporară, firma Adecco își are sediul în Elveția. Multe companii internaționale și-au instalat serviciile de gestiune a personalului la Geneva, recurgând la numeroșii specialiști aflați aici. Această evoluție este determinată de faptul că Elveția oferă un mediu social stabil și o fiscalitate relativ scăzută, cu o legislație în materie suplă și mai puțin birocratică.

Logistică și transporturi: O cotă de cca. 4% din PIB este generată de sectorul logisticii și transporturilor, care au aproximativ 130.000 de angajați. În contextul globalizării, transporturile au devenit cheia de boltă a unei economii eficiente. În Elveția își au sediul două societăți de transporturi și logistică de anvergură mondială: Panalpina și Kühne & Nagel, a căror activitate este concentrată la Basel. Deși nu are acces direct la mare, Elveția posedă o flotă comercială formată din câteva zeci

de nave care transportă toate tipurile de mărfuri și operează în toată lumea, sub contract, devenind astfel o mare putere în domeniul transportatorilor maritimi. Acestea sunt exploatate de cinci societăți de armatori. Cea mai mare companie de shipping pe plan mondial MCS are sediul la Geneva.

e) Evoluția economiei elvețiene în anii 2018-2024 și perspective pentru 2025-2026

Conform datelor experților Consiliului Federal, creșterea PIB-ului Elveției în anul 2018 a fost de 2,8%, pe fondul situației economice îmbunătățite în plan internațional, care a favorizat creșterea comerțului exterior și majorarea investițiilor companiilor elvețiene.

În anul 2019 rata de creștere a PIB-ului elvețian s-a mai atenuat (0,9%), pe fondul intensificării conflictelor comerciale și amenințărilor la adresa multilateralismului, economia Țării Cantoanelor fiind cea mai globalizată economie a lumii, bazată pe exporturi diversificate de produse cu un înalt nivel tehnologic și valoare adăugată mare.

Anul 2019 a fost caracterizat de o creștere a activităților economice interne comparativ cu evoluțiile înregistrate de investițiile în afara țării și comerțul exterior al Elveției. În mod deosebit, consumul privat a beneficiat de un impuls în anul 2019. Piața forței de muncă s-a îmbunătățit (+1,1%) și a fost obținută o scădere a ratei șomajului (2,4%). Veniturile reale ale populației au înregistrat o creștere moderată. Inflația s-a situat în jurul ratei de 0,8 %.

Anul 2020 a adus o scădere economică semnificativă de până la -7% în trimestrul II cauzată de pandemie. Trimestrul III din 2020 a însemnat debutul unei perioade de recuperare abruptă întreruptă temporar de al doilea val pandemic în trimestrul II din 2021. Recuperarea s-a bazat în principal pe sectorul industrial, partea de servicii fiind încă afectată de restricții din pandemie.

Pe parcursul anului 2021 economia a reatins nivelurile din 2019, GDP-ul ajungând spre sfârșitul anului la un avans de câteva procente față de nivelul pre-pandemic. Creșterea a continuat și în primele trimestre din 2022 dar avansul a încetinit vizibil.

PIB-ul Elveției a crescut cu 0,2% în trimestrul III 2022 și a stagnat în trimestrul IV 2022 (+0,0%). Mediul internațional provocator a redus producția și exporturile.

Anul 2023 a constituit o revenire pe creștere a economiei Elvețiene (1,7%) care desi nu a ajuns la nivelul creșterii medii istorice deschide premisele revenirii la normal pentru 2024.

Anul 2024 a însemnat o creștere mică a PIB, de sub 1% dar nivelul rămâne sub media de creștere istorică. Grupul de experți pentru previziuni economice al Confederației și-a redus ușor previziunile privind creșterea economiei elvețiene.

În 2025, PIB-ul ajustat în funcție de evenimentele sportive este așteptat să crească cu 1,4%, urmat de 1,6% în 2026 (previziuni pentru decembrie: 1,5% și, respectiv, 1,7%). Aceasta ar însemna că economia elvețiană va crește sub medie pentru încă doi ani. Această previziune se bazează pe presupunerea că nu va avea loc o escaladare a războiului comercial global.

f) Politica economică. Instituții

Politica economică

Cu o economie semnificativ dependentă de procesele externe, în contextul tot mai accentuat al globalizării, Elveția are o abordare modernă a problemelor specifice ce țin de relațiile internaționale. Politica economică externă este, astfel, orientată pe trei axe:

- acordurile cu Uniunea Europeană;
- acordurile de liber schimb încheiate în cadrul AELS sau în plan bilateral;

- liberalizarea progresivă a comerțului internațional, prin perfecționarea continuă, în cadrul OMC, a regulilor sistemului mondial de comerț (procesul de reformă al organizației).

Deși **Uniunea Europeană** este principalul său partener comercial, prin votul popular negativ dat Acordului privind Spațiul Economic European în decembrie 1992, Elveția este singura economie majoră din vestul Europei care nu face parte din SEE. Preocuparea de a atenua consecințele economice negative cauzate de neparticiparea la piața unică europeană s-a concretizat prin semnarea, în 1999, a unui prim pachet de șapte acorduri bilaterale cu UE (numite „**Acorduri bilaterale I**”) în domenii de interes comun: libera circulație a persoanelor, transportul aerian, transportul terestru, agricultură, barierele tehnice în comerțul internațional, piața de achiziții publice, cercetare-dezvoltare. Alte opt acorduri bilaterale („**Acorduri bilaterale II**”) au fost încheiate în 2004 și se referă la colaborarea Elveției cu UE în noi domenii de interes comun: produse agricole transformate, mediu, statistică, fiscalitate (impozitarea dobânzilor), lupta antifraudă, pensii, educație-formare profesională-tineret, cooperare în domeniile justiției, poliției, azilului și migrației (Schengen/Dublin). Începând cu anul 2014 Elveția și UE negociază semnarea unui acord cadru (ACI) menit să modernizeze relația bilaterală. Din păcate Elveția s-a retras în 2021 de la masa negocierilor. În urma discuțiilor exploratorii care au durat aproape doi ani (2022-2023) Elveția s-a reasezat la masa negocierilor pentru un *package deal* cu UE în martie 2024. Negocierile au fost încheiate cu succes în decembrie 2024 pentru pachetul **Bilaterale III**, însă adoptarea internă și aplicarea efectivă a noilor acorduri se va prelunge probabil până în 2028 fiind necesar parcurgerea unor etape în parlament și a unui referendum. Ultima etapă în acest proces este publicarea pentru consultare internă în luna iunie 2025 a textului pachetului de acorduri **Bilaterale III**.

În **Anexa 1** se prezintă lista acordurilor Elveția-UE.

Detalii despre acorduri: www.europa.admin.ch

Acordul European de Liber Schimb (AELS) nu joacă un rol determinant în context global, însă importanța în plan regional nu este de neglijat pentru Elveția care, prin ponderea economică pe care o are în cadrul asociației, poate determina în mod semnificativ politica acesteia.

Membru fondator al AELS, Elveția joacă un rol activ în extinderea rețelei de acorduri de liber schimb semnate de țările membre AELS cu țări din afara UE. Există o preocupare constantă a Elveției de a extinde rețeaua acordurilor dincolo de zona euro-mediteraneană, dovadă în acest sens fiind acordurile semnate în cadrul AELS cu Mexic, Singapore, Indonezia, India, R. Moldova, cele în curs de finalizare cu Mercosur, negocierile cu SUA, modernizarea acordului semnat cu Japonia și UK. În context, trebuie menționată preocuparea Elveției de a actualiza acorduri de liber schimb cu parteneri economici majori (ex. lansarea negocierilor cu China).

Dimensiunea redusă a pieței sale interne face ca Elveția să manifeste un interes special față de cadrul general de reguli de comerț internațional și de proceduri de soluționare a diferendelor. **Organizația Mondială a Comerțului - OMC**, ca forum de negocieri permanente între țările membre în vederea liberalizării comerțului mondial, este pentru Elveția platforma perfectă de promovare și apărare a intereselor sale comerciale.

Instituții

Din punct de vedere instituțional, politica elvețiană în domeniul economic și comercial, atât pe plan intern, cât și extern, este elaborată și pusă în practică de către Departamentul Federal al Economiei, Învățământului și Cercetării (www.wbf.admin.ch), prin intermediul Secretariatului de Stat pentru Economie - SECO.

SECO (www.seco.admin.ch) a fost creat în 1999 prin fuziunea dintre Oficiul Federal pentru Dezvoltare Economică și Muncă și Oficiul Federal pentru Afaceri Economice Externe.

Pe plan extern, misiunea principală a SECO este de a iniția, negocia și încheia acorduri de cooperare economică și comercială în scopul deschiderii de noi piețe pentru produsele, serviciile și investițiile elvețiene. În același timp, SECO este reprezentantul Elveției în cadrul organizațiilor multilaterale precum OMC, OCDE, UNCTAD și altele.

3. CONSTITUIREA SOCIETĂȚILOR ȘI REPREZENTANȚELOR COMERCIALE

Ca regulă generală, libertatea comerțului și activităților industriale, garantată prin Constituția Elvețiană, permite oricărei persoane, inclusiv nerezidenților, să opereze o afacere în Elveția, să-și înființeze o companie sau să dețină interese într-una existentă. Conform acordului privind libera circulație a persoanelor (extins pentru România și Bulgaria la 1 iunie 2009), un întreprinzător/antreprenor independent poate lucra, de asemenea, în Elveția, fără un permis de ședere (permis C). Permisul de ședere cu valabilitate de 5 ani (permis B) este suficient. Cu ocazia înregistrării la sosirea în Elveția (are caracter obligatoriu - la Oficiul Cantonal de Migrație), antreprenorul trebuie, totuși, să fie în măsură să aducă dovezi legate de planificarea existenței activității lucrative (aducătoare de venituri). Acest lucru se poate face prin prezentarea unui număr de TVA, al unei înregistrări la un registru profesional sau la o asigurare socială, iar în situația întreprinzătorului independent - un plan de afaceri, cifre contabile sau dovada înregistrării la Registrul Comerțului (din cantonul respectiv). Oficiile Cantonale de Migrație furnizează informații suplimentare privind documentele necesare.

Principalele tipuri de societăți (forma juridică a acestora)

a) Desfașurarea unor activități independente, în nume propriu (Raison individuelle / Einzelunternehmen)

Orice persoană poate iniția și derula independent propria afacere, pe baze comerciale, fără a îndeplini formalități legate de constituire, înscriere la Registrul Comerțului, capital social, contabilitate. Întreprinzătorul are personalitate juridică și desfășoară activitatea economică în nume propriu. Înscrierea în Registrul Comerțului este facultativă, dar devine obligatorie dacă veniturile anuale realizate depășesc 100.000 CHF. Elementele de prezentare (numele) ale acestei forme de organizare trebuie să cuprindă obligatoriu numele întreprinzătorului individual care desfășoară actul comercial, iar în descrierea domeniului de activitate nu sunt permise referiri care să lase impresia existenței unei societăți. Nu este obligatorie constituirea unui capital social. Întreprinzătorul își desfășoară activitatea în mod independent, însă responsabilitatea acestuia este totală și se extinde inclusiv asupra bunurilor personale.

b) Societate simplă sau parteneriatul (Société simple / einfache Gesellschaft)

Este constituită, fără formalități speciale, în urma asocierii libere dintre două sau mai multe persoane fizice sau juridice, cu scopul derulării unei afaceri pe baze comerciale. Repartizarea sarcinilor, mecanismul decizional și distribuirea profitului sunt, în general, stabilite prin contractul de asociere. În cazul în care nu există contract de asociere, se aplică prevederile Codului de Obligațiuni cu privire la societățile simple. O societate simplă nu are nume, nu are personalitate juridică, nu se înscrie în Registrul Comerțului și nu este obligată să țină contabilitatea. Responsabilitatea asociaților este solidară și nelimitată și se extinde și asupra bunurilor personale ale acestora. Veniturile societății nu sunt taxate, însă membrii asociați sunt taxați individual. În cazul în care veniturile individuale anuale depășesc 100.000 CHF, asociații sunt obligați să se înscrie (individual) în Registrul Comerțului și să țină contabilitate proprie.

c) Societatea în nume colectiv (Société en nom collectif / Kollektivgesellschaft)

Este constituită prin asocierea, recomandabil pe bază de contract de asociere, dintre două sau mai multe persoane fizice (nu este accesibilă persoanelor juridice) în scopul derulării unei activități

economice. În lipsa unui contract de asociere, relațiile dintre asociați se supun prevederilor Codului de Obligațiuni. Numele societății este alcătuit din numele de familie al tuturor asociaților sau din numele de familie a cel puțin unui asociat urmat de «& Cie» sau «Frères», astfel încât să rezulte natura raporturilor sociale între asociați. Societatea trebuie înscrisă în Registrul Comerțului (pentru activități comerciale înscrisura este declarativă, pentru activități ne-comerciale precum profesii libere, artizanat sau agricultură, cu cifra de afaceri mai mică de 100.000 CHF, înscrisura este constitutivă) și este obligată să țină contabilitatea activităților desfășurate. Constituirea capitalului este facultativă dacă în contractul de asociere nu este altfel prevăzut, iar în cazul în care se face, aportul asociaților la capital este același. Această formă de organizare nu are personalitate juridică, dar societatea poate, totuși, sub numele propriu înscris în Registrul Comerțului, să dețină drepturi, să aibă angajamente, să acționeze și să fie acționată în justiție.

Răspunderea față de terți este solidară și nelimitată pentru toți asociații, în primă instanță răspunzând cu patrimoniul societății și în subsidiar cu bunurile personale.

Neavând personalitate juridică, societatea în nume colectiv nu este supusă impozitării, însă veniturile acesteia se distribuie membrilor asociați care sunt impozitați individual.

d) Societate cu responsabilitate limitată (Société à Responsabilité Limitée - S.A.R.L. / Gesellschaft mit beschränkter Haftung - GmbH)

Societatea cu responsabilitate limitată este alcătuită prin asocierea, pe bază de statut, dintre două sau mai multe persoane ori societăți comerciale (elvețiene sau străine). Societatea se constituie și capătă personalitate juridică odată cu înscrisura în Registrul Comerțului, care este obligatorie. Capitalul social nu poate fi inferior valorii de 20.000 CHF, dar nici nu poate depăși 2.000.000 CHF. Acesta se împarte în părți sociale de câte 1.000 CHF minimum sau multiplu de 1.000 CHF, fiecare asociat având obligația să depună, la înființare, 50% din participare.

Impozitarea societății se face asupra profitului și a capitalului, iar a asociaților, individual, asupra părților sociale (avere) și asupra beneficiilor repartizate (ca venituri).

Această formă de organizare a unei afaceri nu este foarte răspândită în Elveția. Ca urmare a modificării prevederilor legale cu privire la capitalul minim de constituire a unei societăți pe acțiuni, care a crescut la 100.000 CHF, acest tip de entitate a devenit mai atractiv. Numărul de companii S.A.R.L. din Elveția reprezintă doar 10% din numărul companiilor înregistrate ca S.A.

e) Societate în comandită (Société en Commandite / Kommanditgesellschaft)

Este o structură asemănătoare cu cea definită de societatea în nume colectiv, cu deosebirea că, în cazul societății în comandită, asociații pot fi atât persoane fizice, cât și persoane juridice. Responsabilitatea este nelimitată și solidară pentru unul sau mai mulți dintre asociații persoane fizice și doar până la concurența capitalului social subscris pentru ceilalți asociați persoane fizice sau juridice (comanditarii). Societatea trebuie înscrisă în Registrul Comerțului, iar numele societății, ca și în cazul societății în nume colectiv, este alcătuit din numele de familie al tuturor asociaților cu răspundere nelimitată sau din numele de familie a cel puțin unuia dintre aceștia, urmat de «& Cie», «Frères» etc., în scopul evidențierii raporturilor sociale între asociați. De asemenea, comandita, determinată prin contractul de societate, face obiectul înscrierii în Registrul Comerțului. Nu există limitări prin lege cu privire la capitalul social.

Societatea nu are personalitate juridică: doar asociații sunt titulari de drepturi și obligațiuni. Totuși, sub numele propriu înscris în Registrul comerțului, societatea poate să dețină drepturi, să aibă angajamente, să acționeze și să fie acționată în justiție.

Raporturile între asociați sunt definite prin contractul de asociere, iar în cazul în care nu există contract de asociere, se aplică reglementările legale valabile pentru societatea în nume colectiv, completate cu cele referitoare la societatea în comandită.

La societatea în comandită nu se impozitează, însă, participarea la capital și veniturile societății sunt impozitate individual ca venituri proprii și bunuri private ale asociaților.

f) Societate pe acțiuni (Société anonyme - SA / Aktiengesellschaft - AG)

Societatea pe acțiuni este forma de organizare care separă complet bunurile societății de bunurile private ale acționarilor, ceea ce face diferența marcantă față de celelalte tipuri de societăți. Numărul minim de asociați (persoane fizice sau persoane juridice) este de 3, dintre care cel puțin unul trebuie să fie elvețian rezident în Elveția. Pentru constituirea unei astfel de societăți se apelează, în general, la firme de consultanță specializate, la notari sau avocați.

Toate regulile referitoare la societate se definesc în statutul acesteia care, împreună cu actul constitutiv, trebuie autentificate notarial. Înscrierea în Registrul Comerțului este obligatorie. Capitalul social minim, stabilit prin lege, este de 100.000 CHF, iar la înființare, capitalul vărsat trebuie să reprezinte 20% din capitalul social, dar nu mai puțin de 50.000 CHF. Valoarea minimă a unei acțiuni nominative sau la purtător este de 0.01 CHF.

Administratorii, numiți de Adunarea Generală, sunt angajați ai societății. Conform legislației elvețiene, Consiliul de Administrație trebuie să fie compus în majoritate din elvețieni cu domiciliul în Elveția.

Societatea pe acțiuni este cel mai răspândit tip de companie în Elveția. În cele mai multe cazuri, firmele străine care operează aici optează pentru această formă de organizare a sucursalelor lor.

Pentru informații complete privind înființarea unei societăți în Elveția: www.kmu.admin.ch/

Firmengründung (în limba germană)

Création (în limba franceză)

Costituzione (în limba italiană)

www.gruenden.ch (în limba germană)

4. SISTEMUL DE TAXARE ȘI COMERT

Economia elvețiană este una dintre cele mai competitive, inovative și liberale economii. Principalele coordonate care conferă Elveției caracteristicile unui mediu de afaceri privilegiat, adaptat produselor și serviciilor de înaltă calitate și tehnicitate, sunt: gradul ridicat de protecție oferit de legislația în domeniul afacerilor, stabilitatea pe termen lung a cadrului investițional, nivelul scăzut de intervenție și control din partea autorităților, garantarea deplină a dreptului de proprietate, libera competiție, precum și apărarea secretului bancar.

Cadrul legal

Cadrul legal în domeniul economic este asigurat de Constituție, care consfințește drepturile fundamentale precum dreptul de proprietate, dreptul de a desfășura activități cu scop lucrativ, libertatea comerțului și stabilește modul în care sunt distribuite competențele între Consiliul Federal, administrațiile cantonale și cele municipale. La nivel federal, legislația este elaborată și aprobată doar cu respectarea procedurilor parlamentare, mecanism care are la bază cele două elemente fundamentale ale democrației elvețiene: inițiativa populară și referendumul, procedee care asigură legislației un grad ridicat de stabilitate.

Drepturile constituționale de bază se aplică, în egală măsură, și cetățenilor străini. Cei care dețin drept de rezidență și permis de muncă temporar în Elveția au dreptul să înființeze o firmă în aceleași

condiții ca cele stabilite pentru cetățenii elvețieni, pot achiziționa acțiuni într-o firmă elvețiană, pot înființa o sucursală și pot desfășura activități economice pe teritoriul elvețian. Și cetățenii străini care nu dețin permis de rezidență pot înființa și dezvolta propria afacere în Elveția, dacă aceasta este condusă efectiv de către un cetățean elvețian.

La înființarea unei firme nu se impune obținerea unor aprobări speciale din partea guvernului, nu este obligatorie apartenența la vreo federație industrială sau comercială și nu se cer aprobări din partea vreunei camere de comerț sau asociații de afaceri.

În general, toate domeniile de afaceri sunt deschise investițiilor și nu se impune o limită în care să se încadreze participarea străină. Există, totuși, unele restricții în sectoarele în care statul deține încă monopolul (căile ferate, serviciile poștale). Chiar și în aceste sectoare s-au făcut progrese în direcția liberalizării, proces convenit în cadrul tratatelor bilaterale dintre Elveția și UE.

Reglementări specifice pentru desfășurarea anumitor activități

Pentru desfășurarea unor activități de afaceri în anumite domenii sau pentru exercitarea unor anumite profesii precum:

- domeniul bancar, al companiilor de asigurări sau activități de brokeraj;
- hoteluri și restaurante (în anumite cantoane);
- medici, stomatologi, farmaciști, avocați;
- anumite activități comerciale și de furnizare de servicii (comercializarea vinului, agenții private de plasare de personal, servicii pentru angajări temporare etc.),

există reglementări specifice stabilite la nivel federal sau cantonal. În aceste situații, este necesară eliberarea, la cerere, a unei licențe sau a unui permis special. Ca urmare a intrării în vigoare a tratatelor bilaterale cu UE și a celor de recunoaștere reciprocă a diplomelor profesionale, se produce o relaxare graduală a reglementărilor și în aceste domenii.

Informații suplimentare se pot obține de la Task Force IMM (PME) din cadrul Secretariatului de Stat pentru Economie SECO (www.kmuinfo.ch sau www.pmeinfo.ch) sau de la birourile de cooperare și promovare comercială din cadrul administrațiilor cantonale.

Accesul pe piață

Cu excepția produselor agricole și a câtorva grupe de produse sensibile, comerțul dintre Elveția și țările membre UE și AELS este liber. Certificatul de origine în unul dintre statele membre UE și AELS (Elveția este membră AELS) asigură circulația liberă a mărfurilor, fără restricții de cotă sau bariere vamale.

De asemenea, în relația Elveția-UE, relație care pentru multe firme elvețiene este mai importantă decât piața locală, există acord de liber schimb în domeniul serviciilor și al transferului de capital. Și piața forței de muncă a cunoscut, în ultima perioadă, tendințe pronunțate de liberalizare, în special pentru specialiștii cu înaltă calificare, pentru cercetători și pentru cadrele de conducere (Acordul privind libera circulație a persoanelor între UE și Elveția).

În iunie 2002, au intrat în vigoare cele 7 acorduri bilaterale dintre Elveția și UE în domenii de interes comun: libera circulație a persoanelor, transportul aerian, transportul terestru, agricultură, barierele tehnice în comerțul internațional, piața de achiziții publice, cercetare-dezvoltare, firmele elvețiene având acces liber la o piață de 500 de milioane de consumatori.

Ca parte în Acordul OMC privind achizițiile guvernamentale, în Elveția, în marea lor majoritate, achizițiile publice se fac pe bază de licitații internaționale. Criteriile discriminatorii au fost eliminate și toți participanții sunt tratați în mod egal.

Informații privind piețele publice din Elveția sunt postate pe portalul Confederației privind sistemul de achiziții publice: <https://www.simap.ch> respectiv noul <https://kissimap.ch>

Pe 24 ianuarie 2023 Agenția Executivă Europeană pentru Cercetare (REA) a publicat un ghid al exportatorului în Confederația Elvețiană: https://rea.ec.europa.eu/publications/food-and-beverage-market-entry-handbook-switzerland_en. Documentul conține atât o secțiune de analiză generală de țară cu multe insight-uri valoroase, inclusiv un profil al consumatorului, cât și secțiuni cu informații foarte specifice, referitoare la piețe, la partea operațională, la autorități și bariere comerciale, la aspectele legale relevante, la distribuție și infrastructură precum și la specificul mediului de afaceri elvețian. Foarte folositor este capitolul referitor la așa-numita "Swiss Etiquette", ce conține informații esențiale pentru intrarea pe această piață dificilă.

În martie 2024, DG Trade (UE) a lansat, un instrument online care vine în sprijinul exportatorilor de servicii din UE către Elveția cu actualizări în 2025. Acesta a fost integrat printr-o nouă secțiune creată în mai vechiul My Trade Assistant care conține date și informații pentru exportul de produse agroalimentare și care este disponibil pe portalul Access2Markets: <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home#my-trade-assistant>.

Obstacole tehnice în calea comerțului

Pentru asigurarea protecției moralei, ordinii și securității publice, a vieții și sănătății oamenilor / consumatorilor, animalelor și mediului vegetal, precum și pentru asigurarea unei concurențe loiale în tranzacțiile comerciale, statul elvețian a fixat norme / prescripții de drept comun privind anumite mărfuri. Acestea se referă la produsul însuși (compoziție, ambalaj, etichetare; ex.: securitate pentru prevenirea incendiilor în cazul unor materiale utilizate în construcții), la procesul / procedurile de pe fluxul producție-transport-depozitare; ex.: normele de igienă pentru produse lactate), precum și la evaluarea conformității (încercări, inspecții, certificări) și omologării produselor (ex.: omologarea medicamentelor, autoturismelor etc.). Cele mai multe state au adoptat un număr mare de norme tehnice, practic pentru toate produsele de pe piață. În Elveția, aceste norme și prescripții figurează - la nivel federal - în peste 30 de legi și 160 de ordonanțe. Există, de asemenea, izolat, și unele reglementări tehnice la nivel cantonal.

Informații detaliate pe această temă pot fi obținute accesând site-ul www.seco.admin.ch (titlul Politica economică externă / Bariere tehnice în calea comerțului).

Elveția are acorduri de recunoaștere reciprocă în materie de evaluare a conformității (ARM) cu Uniunea Europeană, precum și cu Canada. Sunt în curs de negociere astfel de acorduri și cu SUA, Australia și Noua Zeelandă.

Legea federală revizuită privind barierele tehnice în calea comerțului prevede aplicarea autonomă de către Elveția a principiului "Cassis de Dijon", fără reciprocitate europeană, ceea ce presupune că bunurile aflate pe piața comunitară și a SEE (Spațiului Economic European) pot, în principiu, circula liber și pe piața elvețiană, fără a face obiectul unor controale suplimentare. După intrarea în vigoare a legii revizuite, impactul și evoluția prețurilor sunt analizate periodic, pe parcursul următorilor ani, prin intermediul statisticii și sondajelor de opinie. Până la aplicarea noii legi, cca. jumătate din categoriile de bunuri importate din spațiul comunitar în Elveția nu erau afectate de aceste bariere tehnice în calea comerțului, urmând ca ponderea acestora să atingă 80%.

Principiul "Cassis de Dijon" se aplică cu precădere produselor cosmetice, textilelor, altor bunuri destinate consumului casnic, mobilierului și produselor alimentare. Noua lege revizuită menține, totuși, o serie de excepții de la aplicarea acestui principiu, care sunt listate în ordonanța de aplicare a legii. Sunt vizate o serie de categorii de bunuri, precum cele rezultate din fermele de creștere a animalelor (carne de pasăre sau iepure) care utilizează metode interzise în CH, o serie de aparate și echipamente electro-menajere (frigidere, congelatoare, mașini de spălat, uscătoare electrice etc.) care nu respectă criteriile de eficiență energetică elvețiene (mult mai stricte), anumite motoare

electrice sau termice (după nivelul emisiilor de gaze și zgomot), blănurile de animale (prelevate prin metode care nu implică respectul pentru animale), detergenții care conțin fosfați etc.

În ceea ce privește produsele alimentare, aplicarea principiului "Cassis de Dijon" este supusă unei reglementări speciale. Astfel, acele produse alimentare care nu satisfac prevederile elvețiene în materie, dar care sunt conforme cu cele comunitare sau din SEE, vor putea fi introduse și pe piața elvețiană, urmare obținerii unei autorizații din partea Oficiului Federal pentru Sănătate Publică (OFSP). Această autorizație va fi solicitată o singură dată, respectiv la primul import al bunului / categoriei de bunuri pe piața locală.

Autoritățile federale au avut în vedere eliminarea oricărei discriminări potențiale pentru producătorii autohtoni, oferindu-le posibilitatea de a produce bunuri alimentare conform normelor europene, fără a fi supuse unor autorizații sau notificări prealabile. În acest context, Elveția se aliniază și sistemului european pentru securitatea produselor alimentare, prin adoptarea unor sisteme de alertă rapidă sau autorizații de exploatare, fiind prevăzută o perioadă tranzitorie.

Sunt încă în vigoare o serie de măsuri protectioniste și bariere comerciale prezentate în Anexa 2.

Regimul vamal

Elveția este membră a Convenției Internaționale asupra Sistemului Armonizat de Codificare și Descriere a Mărfurilor (HS) din 1.1.1988 și are, prin urmare, un tarif vamal care corespunde acestui standard internațional. Prin aderarea la Organizația Mondială a Comerțului (1 iulie 1995), Elveția și-a asumat și obligațiile ce decurg din aplicarea acordurilor în domeniul vamal și netarifar.

Teritoriul vamal elvețian acoperă și Principatul Liechtenstein.

O caracteristică a sistemului vamal elvețian este dată de faptul că taxa vamală se aplică pe unitatea de măsură (greutate brută, bucăți, litri) și nu la valoarea mărfurilor (ad valorem). Utilizarea acestui sistem face ca în Elveția, sarcina vamală, în general, să fie mai redusă decât în alte țări. Acest sistem favorizează importul mărfurilor cu greutate mică dar cu valoare intrinsecă mare, adică a mărfurilor cu o calitate ridicată. Există, totuși, unele bariere tarifare (contingente tarifare) în scopul protejării produselor agricole locale.

Mărfurile care rămân temporar pe teritoriul Elveției pot fi depozitate în regim de porto-franco, fără efectuarea formalităților de vamă și fără plata taxelor vamale, transferul mărfurilor de la punctul de vamă și până la depozitul cu regim de porto-franco fiind considerat tranzit. Depozitele cu regim special de porto-franco sunt operate de companii private și au caracter public, putând fi utilizate de oricine este interesat.

Administrația Elvețiană a Vămilelor poate furniza informații detaliate cu privire la regulamentul vamal: metode și proceduri de vămuire, trafic de perfecționare, proceduri vamale simplificate, carnet ATA, tranzit, contingente tarifare, modalități practice de probare a originii mărfurilor, regimul bunurilor introduse cu ocazia repatrierii, informații referitoare la TVA aplicat mărfurilor importate, impozite, taxe și accize ș.a.

Informații privind regimul vamal pot fi obținute accesând site-ul www.ezv.admin.ch sau www.zoll.admin.ch. Tariful vamal elvețian poate fi accesat la adresa www.tares.ch

Regimul de import

Marea majoritate a mărfurilor pot fi importate liber în Elveția. Există unele restricții aplicate importurilor de produse agricole, produse petroliere, detergenți și ingrediente acestora, îngrășăminte, echipamente militare, arme, muniție, materiale explozibile și narcotice, pentru care se solicită o autorizație specială. Permisul de import eliberat este valabil pe o perioadă de maximum un an și se acordă doar rezidenților și companiilor cu sediul în Elveția. Alte reglementări, de natură

netarifară, se aplică medicamentelor, produselor cosmetice, detergenților, aparaturii electrice, echipamentelor de măsurare și cântărire, instalațiilor de încălzire, recipientelor sub presiune. Aceste măsuri au rolul de a proteja sănătatea publică, de a asigura protecția consumatorilor sau sunt legate de cerințe de securitate ori de respectarea standardelor naționale sau internaționale.

Alte taxe care se aplică produselor din import, în plus față de taxa vamală, sunt:

- **Taxa pe valoarea adăugată:** Elveția are nivelul TVA cel mai scăzut din Europa. În principiu, sunt supuse plății TVA cifra de afaceri realizată în Elveția, importurile și consumul privat. Pentru marea majoritate a produselor se aplică o cotă fixă de TVA de 8,1% din 2024. Produsele de primă necesitate (produse alimentare și băuturi, cu excepția băuturilor alcoolice), medicamentele, anumite ziare, cărți și reviste beneficiază de un nivel redus de TVA de 2,6% din 2024. În sectorul turismului, TVA este de 3,8% din 2024. Educația și activitățile de asistență socială și medicală, prestațiile culturale, sportive și de binefacere sunt scutite de TVA. Micile întreprinderi a căror cifră de afaceri nu depășește 250.000 CHF și a căror datorie fiscală este sub 4.000 CHF sunt, de asemenea, exonerate de TVA.

- **Taxa asupra compușilor organici volatili (COV)** - de la 01.01.2000, ca instrument economic pentru protecția mediului și reducere a emisiilor de COV. COV care sunt utilizați fără emanare în atmosferă, precum și COV exportați sunt exonați de taxă.

- **Taxa pe CO₂** - introdusă la 01.01.2008, în baza angajamentelor asumate de Elveția privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (Protocolul de la Kyoto). Se aplică pentru combustibili fosili (combustibil pentru încălzit, gaze naturale, cărbune, cocs din petrol etc.), utilizați pentru încălzire, pentru producerea de electricitate sau în instalațiile termice. În 2008, taxa pe CO₂ a fost de 12 CHF/tonă de CO₂, fiind majorată în 2010 la 36 CHF/tonă. Taxa a crescut ulterior constant. Ultima reglementare datează din 2022 când taxa a devenit 120 CHF/tonă.

- **Accizele:** Se aplică tuturor produselor din tutun, băuturilor distilate, berii, autoturismelor, uleiurilor minerale, importate sau produse în Elveția.

- **Taxa pentru autoturisme:** Administrația vămilor percepe un impozit de 4% asupra valorii autovehiculelor (incl. autoturisme) de până la 1600 kg (atât cele produse în Elveția, cât și cele importate).

Reguli de origine

Materiile prime și componentele importate în Elveția dintr-o țară terță pot căpăta statutul de marfă cu origine elvețiană și, în consecință, pot circula liber în țările UE dacă valoarea adăugată, creată prin prelucrare în Elveția, reprezintă între 60% și 80% din prețul de vânzare, în funcție de produs. Aceasta prevedere este de interes, în special, în cazul produselor „high-tech”, produse cu greutate mică, dar valoare mare. Astfel, acestea pot fi importate cu taxe vamale aplicate la greutate și apoi exportate, după prelucrare, fără taxe, în țările europene.

Elveția a încheiat acorduri de liber schimb cu diverse state. Tratatul preferențial prevăzut de aceste acorduri nu se aplică, totuși, decât mărfurilor conforme dispozițiilor privind originea. Ghidul elvețian privind originea mărfurilor are ca scop să determine caracterul originar al produselor și să furnizeze informații asupra probelor de origine necesare. Este important de știut că acest ghid nu ține cont de totalitatea prescripțiilor în materie de origine, îndeosebi de interdicția de „drawback” (interdicția rambursării taxelor vamale sau a neperceperii acestora) și de diferite toleranțe. De asemenea, cumulul diagonal în cadrul sistemului de cumul Euro-Med nu este luat în considerare. Explicații detaliate pe această temă, precum și textele acordurilor, protocoalelor și anexelor la acestea figurează în documentul D.30 „Acorduri de liber schimb, preferințe tarifare și originea mărfurilor” (www.ezv.admin.ch).

Orice persoană care, intenționat sau din neglijență, stabilește sau utilizează probe inexacte de origine, dă indicații incorecte sau prezintă probe inexacte, este pasibilă de sancțiuni penale, prevăzute de Ordonanța privind dovezile de origine și poate fi pedepsită cu o amendă de minimum 40.000 CHF. La rubrica/titlul (pe site) „Oficii competente pentru probele de origine” pot fi găsite birourile/oficiile abilitate să autentifice dovezile de origine străine (certIFICATE de circulație a mărfurilor EUR 1 sau certificate de origine Form A).

În ceea ce privește Uniunea Europeană, Norvegia, Islanda, precum și Turcia, Cisiordania și Fâșia Gaza, Ins. Feroe, Israel, Iordania, Macedonia de Nord, Maroc și Tunisia, s-a renunțat la indicarea oficiilor / birourilor de emitere a vizelor, pentru că numai autoritățile vamale sunt abilitate să autentifice certificatele EUR1.

Asigurarea contra riscurilor la export

Riscurile la export se asigură prin instituția federală de drept public „SERV - Asigurarea elvețiană contra riscurilor la export”, având personalitate juridică. Începând cu 1 ianuarie 2007, aceasta a preluat activitatea fostei „GRE - Garantarea riscurilor la export”. Prin asigurarea riscurilor la export, Confederația urmărește apărarea site-ului economic elvețian, a locurilor de muncă. Asigurarea se referă la riscuri politice, dificultăți de transfer, suspendare de plăți, cazuri de forță majoră, riscuri de delcredere și riscuri rezultând din garanții (bonds). O asigurare poate fi contractată în următoarele condiții:

- exportatorul are domiciliul în Elveția și este înscris în Registrul Comerțului,
- bunurile și serviciile exportate sunt de origine elvețiană sau comportă o valoare adăugată suficientă, realizată în Elveția,
- autorul/destinatarul comenzii are sediul sau domiciliul în străinătate;
- operațiunea de export care se asigură este compatibilă cu principiile strategiei comerciale a SERV. Primele de asigurare sunt calculate pe baza taxelor minime prevăzute de Aranjamentul OECD privind creditele la export și sunt în funcție de riscuri, valoarea livrărilor și durata asigurării.

SERV este plasată sub supravegherea Parlamentului, iar Consiliul Federal (Guvernul) emite ordonanța reglementând funcționarea SERV, fixează scopurile sale strategice, aprobă bugetele anuale și rapoartele de gestiune, determină plafoanele de angajare și se pronunță asupra asigurărilor deosebit de importante. Detalii suplimentare: www.serv-ch.com.

Sistemul de plată a impozitelor

Sistemul de taxe și impozite în Elveția este foarte complex și se caracterizează prin existența a trei niveluri distincte: federal, cantonal și comunal. Această ierarhizare, precum și faptul că nu există termeni exacți de definire a unui caz specific, fac din sistemul de impozitare elvețian unul destul de complicat. Legislația privind impozitarea, precum și cota de impozitare diferă substanțial de la canton la canton. Din aceste motive, de cele mai multe ori, firmele solicită autorităților care au emis regulile clarificări suplimentare sau apelează la serviciile unei firme de consultanță.

Detalii despre fiscalitate în Elveția: www.estv.admin.ch, www.efd.admin.ch

5. PROGRAME DESTINATE MEDIULUI DE AFACERI

Secretariatul de Stat pentru Afaceri Economice - SECO (www.seco.admin.ch) își concentrează activitatea pe dezvoltarea relațiilor economice cu țările în curs de dezvoltare, piețele emergente și economiile în tranziție, având ca principale obiective dezvoltarea schimburilor comerciale bilaterale, în special creșterea exporturilor elvețiene, creșterea capitalului investit și transferul de know-how către aceste piețe. În acest scop, au fost dezvoltate programe specifice și instrumente proprii pentru implementarea lor: programul „SIPPO - Swiss Import Promotion Programme

Organization” (pentru promovarea importurilor din țările în tranziție și în curs de dezvoltare, www.sippo.ch) și programul SOFI - Oficiul Elvețian pentru Facilitarea Investițiilor (pentru promovarea și susținerea investițiilor elvețiene în aceleași grupe de țări). Aceste două programe și-au încheiat mandatul la sfârșitul anului 2007, activitățile lor specifice fiind preluate de Switzerland Global Enterprise (<https://www.s-ge.com/en>), instituție din subordinea SECO menită să reprezinte interesele economiei elvețiene, îndeosebi ale întreprinderilor mici și mijlocii, în relațiile cu străinătatea. Principalele obiective ale S-GE sunt:

- promovarea produselor și serviciilor elvețiene la export;
- promovarea locației economice Elveția;
- promovarea intereselor economice elvețiene în lume;
- furnizarea de asistență pentru dezvoltarea și diversificarea schimburilor comerciale între firmele elvețiene și străine.

Contribuția financiară elvețiană pentru coeziune în UE extinsă (prima tranșă) a fost implementată până la data de 31 decembrie 2019 în baza Acordului cadru între Consiliul Federal Elvețian și Guvernul României privind Programul de cooperare elvețiano-român pentru reducerea disparităților economice și sociale în Uniunea Europeană.

Consiliul Federal a hotărât extinderea pentru România și Bulgaria a prevederilor Legii privind contribuția financiară elvețiană destinată noilor membri ai UE (în baza Memorandumului de Înțelegere convenit cu Uniunea Europeană). Suma alocată celor două țări prin prima tranșă a fost de 257 milioane CHF, din care României i-au revenit 181 milioane CHF, sub forma creditului-cadru aprobat de către Parlamentul Elvețian la sfârșitul lui 2009.

Implementarea contribuției financiare elvețiene acordate României este reglementată prin Acordul-cadru bilateral, semnat la Berna la 7 septembrie 2010 și lansat oficial la București la 25 martie 2011. Printre domeniile de interes definite în Acord se află și sectoare economice precum: mediul și infrastructura, promovarea sectorului privat (sprijinirea IMM-urilor).

Acordul interguvernamental pentru Contribuția financiară elvețiană pentru coeziune în UE extinsă tranșa a doua a fost semnat în decembrie 2022. Acesta conține nouă arii tematice din care se finanțează proiecte și programe începând din 2023. Valoarea totală a fondurilor din această tranșă este de 221,5 milioane CHF. Unul din aceste programe ce vizează accesul finanțare pentru IMM-uri este derulat începând din 2024 de Ministerul Economiei Antreprenoriatului și Turismului. Mai multe detalii găsiți aici: <https://economie.gov.ro/>. În 2025 au fost semnate la București ultimele 5 acorduri de implementare în domenii precum energia verde, învățământul dual sau siguranța publică.

Informații privind accesarea fondurilor de coeziune elvețiene se pot obține de la Ministerul Finanțelor Publice - Unitatea Națională de Coordonare: Direcția Generală Pregătire ECOFIN și Asistență Comunitară, Str. Apolodor, Nr. 17, Sector 5, București, Cod 050741, Tel.: +40 21 319 98 58 / Fax: +40 21 315 13 66, E-mail: swiss.contribution@mfinante.ro / www.mfinante.ro și :

Biroul Contribuției Elvețiene din cadrul Ambasadei Elveției la București, Str. Grigore Alexandrescu Nr. 16-20, Sector 1, București, Cod 010626, Tel.: +40 21 206 16 80, Fax: +40 21 206 16 20, E-mail: bukarest@eda.admin.ch

6. RELAȚIILE ECONOMICE ROMÂNŌ - ELVEȚIENE

A) Cadrul juridic bilateral

De la 1 ianuarie 2007, odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, relațiile economice și comerciale româno-elvețiene se derulează în baza cadrului juridic al relațiilor Elveției cu UE, respectiv:

- Acordul de liber schimb între Confederația Elvețiană și Comunitățile Europene, semnat în 1972;

- Acordurile bilaterale I Elveția-UE, semnate în 1999, în domeniile: libera circulație a persoanelor, transportul aerian, transportul terestru, agricultura, barierele tehnice în comerțul internațional, piața de achiziții publice, cercetare-dezvoltare;
- Acordurile bilaterale II Elveția-UE, semnate în 2004, în domeniile: produse agricole transformate, mediu, statistică, fiscalitate (impozitarea dobânzilor).

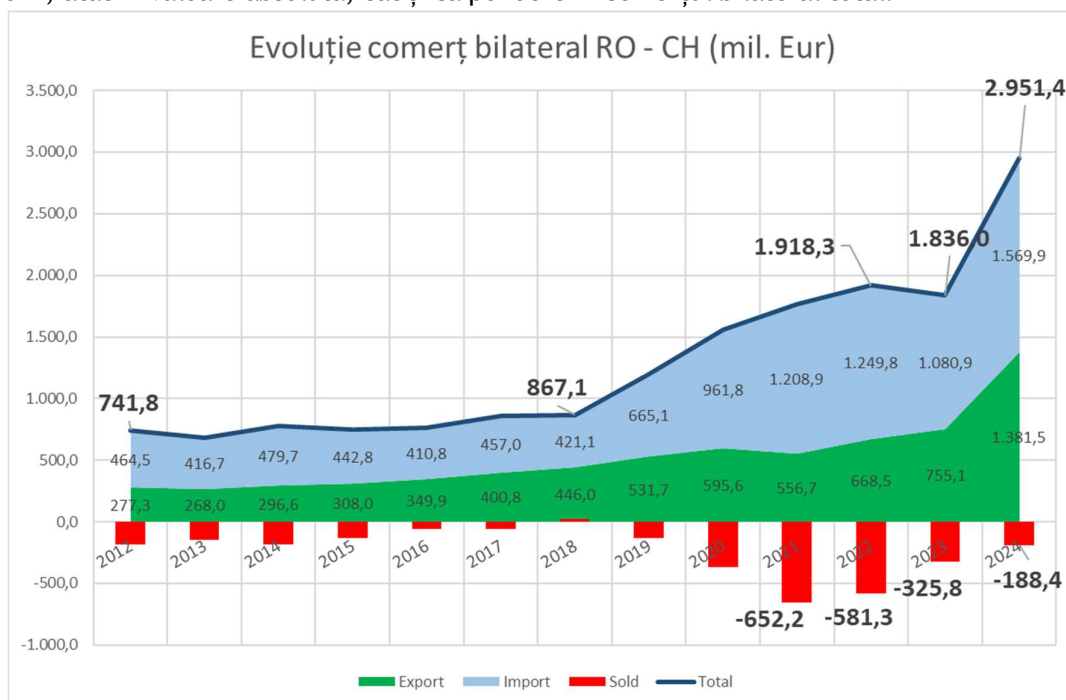
Alte acorduri:

- "Acord-cadru între Consiliul Federal Elvețian și Guvernul României privind implementarea celei de-a doua contribuții elvețiene în anumite state membre ale Uniunii Europene pentru reducerea disparităților economice și sociale în cadrul Uniunii Europene", semnat în 12 decembrie 2022 și aprobat la București în 26 ianuarie 2023.
- "Convenția între România și Confederația Elvețiană privind evitarea dublei impunerii cu privire la impozitul pe venit și avere", semnată la 25.10.1994 și intrată în vigoare la 27.12.1994. La 28.02.2011 a fost semnat la București Protocolul de amendare a Convenției (conform prevederilor art. 26 al Modelului de Convenție OCDE), în vigoare de la data de 6 iulie 2012;
- "Acord privind promovarea și protejarea reciprocă a investițiilor", semnat la 25.10.1993 și intrat în vigoare la 30.07.1994 (Legea 40/17.06.1994, MO 161/26.07.1994).

Începând cu luna martie 2024, după o perioadă de discuții exploratorii de peste un an, Elveția a reînceput negocierile cu Uniunea Europeană pentru semnarea unui acord de tip *package deal* care va înlocui Acordurile Bilaterale și va acoperi întreaga problematică comercial-economică bilaterală. Negocierile s-au finalizat în luna decembrie 2024. În prezent, textul acordurilor *Bilaterale III* este în proces de adoptare internă atât în Elveția cât și în UE. Specific pentru Elveția este faptul că acordurile vor trebui să treacă și printr-un vot popular. Eventuala intrare în vigoare a pachetului de acorduri este preconizată să se întâmple cel mai devreme în 2028.

B) Relațiile comerciale bilaterale

În 2024, comerțul bilateral a accelerat puternic, volumul total al schimburilor comerciale ajungând la aproape trei miliarde de euro. Deficitul de balanță comercială continuă traiectoria de scădere începută după 2022, atât în valoare absolută, cât și ca pondere în comerțul bilateral total.

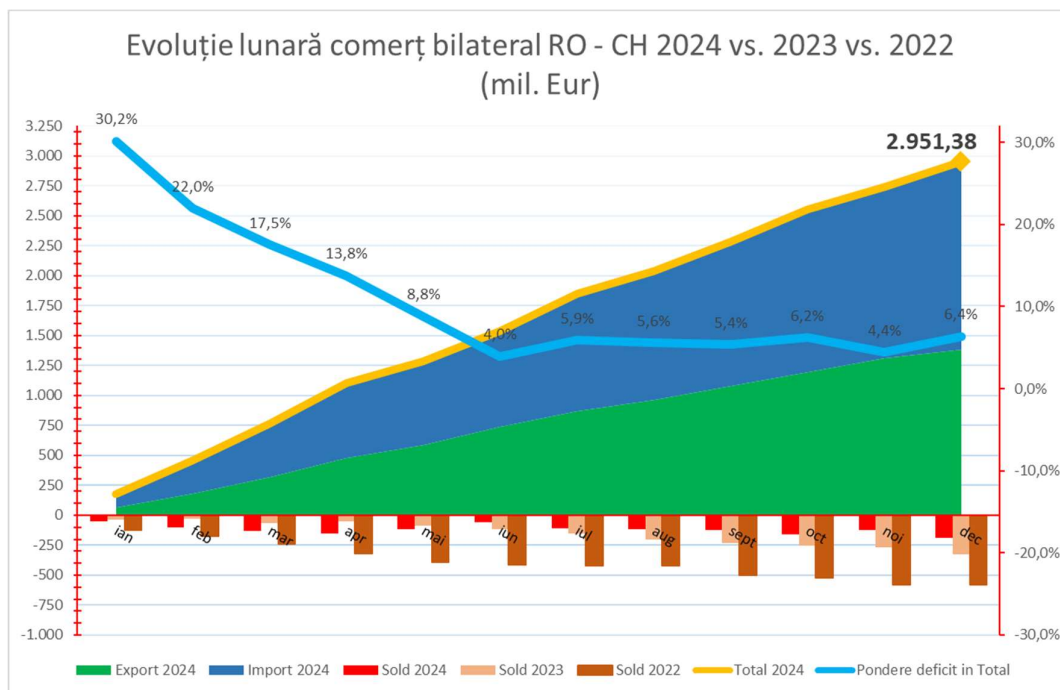

Pentru prima dată în ultimii 5 ani, la sfârșitul anului trecut deficitul comercial în relația cu Elveția a scăzut sub pragul de 200 mil euro, până la 188 mil euro. După a doua jumătate a anului deficitul s-a menținut într-o bandă situată între 4,5% și 6,5% din comerțul total, comparativ cu 17-18% în 2023, respectiv 30% în 2022.

Toate semnalele de analiză tehnică indică o posibilă echilibrare a balanței până în 2027 și volume în creștere atât pentru export, cât și pentru comerțul bilateral total.

Creșterea nominală a exportului este de peste 625 mil. euro în 2024, față de anul precedent, +83%. Exportul către Elveția este de aproape 1,4 miliarde euro în 2024. Comparativ cu 2018, ultimul an cu balanță pozitivă, exportul către Elveția s-a triplat. Doar în 2024 exportul aproape s-a dublat.

Avansul exportului se menține și în primul trimestru din 2025 cu o creștere de 16% față de aceeași perioadă din 2024.

C) Cooperarea economică și investițiile reciproce

Conform datelor înregistrate la O.N.R.C., la finalul lunii decembrie 2024 erau înregistrate în România 3.602 societăți comerciale cu capital elvețian, în creștere moderată față de anul trecut, valoarea capitalului social subscris fiind echivalentul a 2.154.486 mii USD, reprezentând 3,23% din totalul capitalului subscris de investitorii străini.

După valoarea investiției în echivalent valută, Elveția ocupă locul 10 în clasamentul pe țări de rezidență a investitorilor în societăți comerciale cu participare străină

Raportul BNR privind Investițiile Străine Directe (ISD) publicat în 2024 plasează Elveția pe locul 9 în clasamentul țărilor de origine a soldului total al ISD, cu 3,541 miliarde Euro, la data de 31 decembrie 2023. Evoluția soldului ISD a fost aproape constant pozitivă după 2015 când se cifra la valoarea de 2.136 mld Euro dar a început să scadă anul trecut.

Cei mai mari investitori în economia României sunt grupurile Lafarge Holcim, Clariant, Novartis / Sandoz Roche, Sika, Nestlé, Jean Valvis, Alu Menziken, Swisspor, Rieker, Angst+Pfister, Heidi Chocolates, TransGourmet (Coop), Ameropa (Azo Mures), Glencore, Adecco, Hamilton, Cicor GroupArtemis, Stromer, Symbiotics, Carpat Air și alții.

În domeniul energetic, companiile MET Group (Repower), AOT Energy și Axpo sunt active în sectorul distribuției de energie electrică.

Terenurile agricole din România au atras și continuă să atragă investiții ale fermierilor elvețieni (Karpaten Meat).

Grupurile CC Trust Group AG și Vision Apartments AG sunt implicate în piața imobiliară (birouri și apartamente) care oferă randamente mai bune pe termen lung decât piața elvețiană.

Companiile Winsed.swiss și Tavannes și-au consolidat prezența în România în ultimii ani, în domeniul învățământului profesional dual (turism respectiv orologerie).

Domeniile economice care au atras cele mai mari investiții elvețiene sunt sectorul farmaceutic, industria materialelor de construcții, chimia și petrochimia, IT și telecomunicații, industria aeronautică, sectorul energetic, inclusiv producția de biocombustibili și regenerabile, industria alimentară, zootehnia, sectorul imobiliar, comerț cu grâne și altele.

Investiții românești în Elveția:

La data de 6 septembrie 2018, în prezența conducerii Secretariatului de Stat pentru Afaceri Europene SECO și a oficialităților locale, a fost inaugurată investiția companiei TUDOR Tech SA (președinte Mircea Tudor), în parcul tehnologic Saint Imier, cantonul Berna, cu activitate în domeniul producției de sisteme de securitate pentru aeroporturi și la frontiere (scannere de mari dimensiuni).

În domeniul IT, compania Accesa a deschis în anul 2018 o filială la Zürich, iar compania UiPath fondată de Daniel Dineș, a deschis recent un birou în același oraș.

În 2024 compania de dezvoltare software românească mind.io a deschis o filială la Zürich iar CEO Irina Arsene este membru în boardul SEC+.

În septembrie 2024 grupul Dedeman marchează intrarea pe piața Horeca elvețiană prin achiziționarea complexului hotelier Waldhaus Flims în 2024. Deschiderea oficială a locației turistice este fixată pentru iarna 2025-2026. Complexul este situat în localitatea Flims, canton Graubünden.

În Elveția își desfășoară activitatea societăți comerciale românești de dimensiuni mici și mijlocii aparținând unor investitori români cu activitatea în domeniile construcții, industria cosmeticelor, restaurante, mici unități de producție industrială, comerț cu amănuntul și online, servicii în domeniul distribuției și aprovizionării cu energie, servicii de afaceri, consultanță, contabilitate și fiduciare, cabinete medicale și de stomatologie, vinificație și altele.

7. PRINCIPALELE TÂRGURI ȘI EXPOZIȚII INTERNAȚIONALE ORGANIZATE ÎN ELVEȚIA

- Salonul Internațional Auto de la Geneva (<https://www.gims.swiss/>) - În ultimii ani (luna martie), participări constante ale producătorilor Dacia și Ford, care expun autoturisme fabricate în România.
- Salonul Internațional Inventica de la Geneva (<http://inventions-geneva.ch/en/home/>) - România participă anual (martie) cu pavilion național.
- Târgul Internațional de Turism FESPO Zurich (<https://www.fespo.ch/en/fes-en.aspx>) - În anul 2018 (februarie), România a fost invitat special.
- SwissTech-Basel (<http://www.swisstech-messe.ch/en/the-trade-fair>).
- Târgul Internațional de Vinuri Expovina Zurich (<https://www.expovina.ch/>).
- Salonul Internațional de IT eCOM Geneva (<https://www.lec-expo.com/>) - România a participat constant în ultimii ani prin programul de promovare a exporturilor administrat de MAT.

OPORTUNITĂȚI PENTRU EXPORTUL PRODUSELOR ROMÂNEȘTI PE PIAȚA ELVEȚIANĂ, TENDINȚE ȘI PERSPECTIVE ALE PIEȚEI

Mașini, aparate, echipamente electrice

În ultimii ani, tendința grupurilor industriale europene de a-și concentra resursele în special pe activitatea de bază a respectivelor societăți s-a accentuat, furnizarea de componente și subansamble revenind din ce în ce mai mult producătorilor specializați (sectorul subfurnizare / subcontracting). Globalizarea economiei a condus, în general, la creșterea presiunii pe prețuri și, în consecință, la reorientarea producătorilor europeni către importurile de componente și subansamble din țările central și est europene. În industria de autoturisme europeană se importă anual componente și accesorii în valoare de zeci de miliarde USD. Numai în Elveția, importul anual de accesorii și componente auto depășește 500 milioane USD. De asemenea, industria constructoare de mașini, electronică și electrotehnică reprezintă un sector important pentru economia elvețiană. Marea majoritate a firmelor elvețiene recurg la subcontractare în proporție de circa 50%. Conjunctura actuală creează perspective favorabile exportului românesc de piese turnate și forjate, construcții metalice, subansamble mecanice, matrițe, componente electrice și electronice.

O bună oportunitate de promovare a industriei românești de componente și subansamble este **SwissTech-Basel** (<http://www.swisstech-messe.ch/en/the-trade-fair>), cel mai mare târg specializat din Elveția, consacrat în totalitate subcontractării de componente și subansamble, care se organizează din doi în doi ani.

Asociația elvețiană pentru construcții de mașini, electrotehnică, electronică și prelucrarea metalului: SWISSMEM - Die Schweizerische Maschinen-, Elektro- und Metall-Industrie

Kirchenweg 4, Postfach, CH-8032 Zürich

Tel. +41 44-384 41 11, Fax +41 44-384 42 42

www.swissmem.ch,

info@swissmem.ch

Confecții și articole de îmbrăcăminte

Importul elvețian se ridică anual la cca. 9 miliarde CHF. Segmentul de vârstă cel mai important pe piața elvețiană de textile - îmbrăcăminte este reprezentat de persoanele cu vârste între 25-50 ani. Factorii determinanți pentru decizia cumpărătorului elvețian sunt, în ordine, calitatea, funcționalitatea, prețul și design-ul. Modalitatea cea mai comună de pătrundere pe această piață este prin intermediul unui agent, o companie locală cu experiență în domeniu care poate sprijini exportatorul în promovarea produsului și dezvoltarea pieței. Marea majoritate a acestor firme de agentură au rețea proprie de magazine specializate sau dețin rețele de distribuție a produselor către raioanele de textile - îmbrăcăminte din magazinele generale mari, boutique-uri sau către magazinele de confecții specializate. Multe firme sunt prezente cu showroom și birouri în cadrul „TMC - Textile and Fashion Center” din Zurich (<http://www.tmc.ch>), un centru de vânzări engros, unic în Elveția, destinat produselor textile și articolelor de îmbrăcăminte. Pe o suprafață de peste 40.000m², circa 350 de firme, care reprezintă exclusiv unul sau mai mulți furnizori, expun în jur de 1500 de mărci/colecții de articole textile, confecții, accesorii, încălțăminte.

Parte dintre detailiștii importanți, în special cei specializați în desfacerea articolelor de îmbrăcăminte cu prețuri mici, au început să renunțe la veriga intermediară și să importe direct de la producător.

Printre modalitățile posibile de stimulare a exporturilor de textile și articole de îmbrăcăminte românești pe piața elvețiană se numără:

- acordarea unei atenții sporite tendinței pieței europene de orientare din ce în ce mai accentuată către țesăturile din fibre naturale (în și cânepa).
- implicarea asociațiilor patronale de ramură în stabilirea de contacte cu asociațiile similare elvețiene.

Federația Elvețiană din Industria Textilă

Textilverband Schweiz TVS

Beethovenstrasse 20, Box 2900, 8022 Zurich

Telefon: +41 (0)1 289 79 79, Fax +41 (0)1 289 79 80

<http://www.swisstextiles.ch/en/home.html>

Federația Comercianților Elvețieni

Vereinigung des Schweizerischen Import- und Grosshandels VSIG

Güterstrasse 78; Postfach CH - 4010 Basel

Telefon: +41 (0)61 228 90 30, Fax: +41 (0)61 228 90 39

www.vsig.ch

Uniunea Elvețiană Moda

Schweizerischer Modegewerbe-Verband

Union Suisse des métiers de la mode

Gutenbrünnenweg 23, CH-3125 Toffen

Telefon: +41 31-819 52 17, Fax +41 31-819 52 87

www.smgv-usmm.ch

Mobilier și articole de interior

Piața elvețiană de mobilă și articole de interior este estimată la circa 3,5-3,6 miliarde CHF, din care importul reprezintă circa 3 miliarde CHF. Din analiza datelor statistice, rezultă că o treime din piață este dată de partea franceză a Elveției, iar centrul și estul (zonele de limba germană) reprezintă restul de două treimi.

Principalii furnizori pentru mobilierul importat sunt Germania și Italia, care asigură, fiecare, cca. 30% din totalul importurilor de mobilă și accesorii. Ca material, cumpărătorul elvețian preferă mobilierul din lemn combinat cu sticlă, piatră sau metal. Se remarcă o scădere importantă în preferințe a obiectelor de mobilier la confecționarea cărora se utilizează materiale plastice.

Există oportunități de dezvoltare a segmentului de piață în următoarele sub-sectoare :

- mobilă din lemn, inclusiv mic mobilier și articole de decorațiuni interioare și accesorii,
- mobilier de grădină,
- panouri din lemn masiv pentru mobilier, uși pentru dulapuri de bucătărie, trepte pentru scări din lemn,
- elemente din lemn pentru confecționarea de uși și ferestre.

Sub-sectorul mobilier pentru birou este estimat la circa 800 milioane CHF. Producția elvețiană de mobilier de birou și de scaune nu acoperă cererea. Distribuția și vânzarea cu amănuntul se fac prin intermediul rețelelor specializate. Circa 1/3 din mobilierul de pe piața elvețiană este vândut în sistemul "cash-and-carry", adesea dezasamblat.

Asociația Elvețiană din Industria Mobilei

Verband der Schweizer Möbelindustrie (SEM)

Einschlagweg 2, Postfach 116, CH-4932 Lotzwil

Telefon: +41 62-919 72 42, Fax: +41 62-919 72 49

<https://www.moebelschweiz.ch/>

Asociația Elvețiană a Comercianților de Mobilă

Schweizerischer Möbelfachverband SMFV

Association Suisse du Négoce de l'Ameublement ASNA

Elfenstrasse 19, Postfach 1010, 3000 Bern

<http://www.moebelfachverband.ch/willkommen.html>

Echipamente de calcul și aplicații software

Elveția se numără printre cele mai informatizate țări la nivel mondial. În ciuda dimensiunii relativ reduse, piața elvețiană este privită ca o piață foarte atractivă, competitivă și în continuă dezvoltare. Nivelul foarte ridicat de informatizare este datorat, în bună parte, dezvoltării sectoarelor industriale cu un grad ridicat de automatizare, cum ar fi ingineria mecanică, industria chimică și cea a instrumentelor de precizie, dar și sectorului serviciilor (turism, bănci și asigurări) - domenii a căror competitivitate la nivel mondial este strâns legată de implementarea de soluții hardware și software de ultimă generație.

De asemenea, Elveția este țara unde își au sediul numeroase organizații internaționale și corporații multinaționale, acestea contribuind la creșterea cererii în domeniul tehnologiei comunicațiilor.

Există o tendință de creștere a cererii de soluții software integrate care să conducă la creșterea productivității prin procesarea automată a datelor și control automat al proceselor tehnologice și, implicit, la reducerea costurilor de operare.

Asociația elvețiană pentru IT & C

SwissICT - Schweizerischer Verband der Informations- und Kommunikationstechnologie

Badstrasse 7, CH-5400 Baden

Telefon: +41 56-203 90 60, Fax +41 56-203 90 66

www.swissict.ch

Produse BIO

Conform estimărilor pentru următorii 15-20 de ani, peste 50% din populația Elveției se va situa în segmentul de vârstă de peste 50 de ani (cetățeni cu vârste cuprinse între 50-70 de ani), cu o mare putere de cumpărare, format din clienți dispuși să aloce bună parte din venituri pentru procurarea produselor alimentare naturale, calitativ superioare și sănătoase, de natură organică. În același timp, consumatorii tineri actuali sunt atrași de produse alimentare din categoria "wellness". În aceste condiții, se poate anticipa o tendință de creștere a cererii de produse organice, destinate dietelor alimentare. Pe de altă parte, gradul de educație ridicat al cumpărătorului elvețian în raport cu problemele de mediu și efectele poluării chimice asupra sănătății umane va conduce la orientarea politicii agricole către stimularea culturilor de produse organice.

În general, distribuția și desfacerea produselor organice se poate face prin intermediul celor două mari lanțuri locale de supermarket-uri - **Coop** și **Migros** - care au început vânzarea de produse marca Bio, în raioane specializate, încă din anii 90, ceea ce face ca prețul de vânzare a acestor produse să fie accesibil pentru un segment cât mai larg de consumatori. În ultimii ani, extinderea rețelelor de magazine ale unor retaileri străini (Aldi, Lidl) a antrenat și comercializarea de produse bio, de proveniență locală sau comunitară.

Din punct de vedere legislativ, Elveția și-a armonizat reglementările interne cu cele comunitare privind certificarea organică, dar pe piața internă funcționează și o asociație profesională intitulată **BIO SUISSE**, care se ocupă cu certificarea produselor organice locale și care impune standarde foarte înalte, mult peste cele legislative. Deși reglementările oficiale nu impun conformarea produselor organice locale sau din import la standardele asociației BIO SUISSE, în practică, numeroși producători și chiar distribuitori (retaileri) au optat pentru sistemul de certificare al asociației respective (ex. lanțului COOP - pentru marca proprie "Naturaplan").

Nu sunt stabilite cote speciale pentru importul de produse organice în raport cu importurile de produse convenționale și nu există un regim diferențiat al taxelor vamale care se aplică la importul de produse organice față de cele convenționale. Prețul produselor de natură organică este, în general, mai ridicat decât al celor convenționale, în special datorită costurilor de producție și de

distribuție mai ridicate, majoritatea consumatorilor acceptând diferențe de preț cu 10-30% mai mari pentru produsele organice.

Asociația elvețiană pentru agricultură biologică

BIO SUISSE

Vereinigung Schweizer Biolandbau-Organisationen/Association suisse des organisations d'agriculture biologique,

Margarethenstrasse 87, CH-4053 Basel,

Telefon: +41 61-385 96 10, Fax +41 61-385 96 11

<http://www.bio-suisse.ch>

MIGROS AG, www.migros.ch

COOP, www.coop.ch

ALDI Schweiz, <https://www.aldi-suisse.ch/>

8. INSTITUTII ȘI ORGANIZAȚII ECONOMICE ÎN CONFEDERAȚIA ELVEȚIANĂ

Administrația federală	www.admin.ch cu linkuri la web-site-urile celor 7 departamente federale (ministere)
Parlamentul	www.parlament.ch

Departamente federale (ministere)	
Departamentul federal al afacerilor externe	www.dfae.admin.ch www.eda.admin.ch
Departamentul federal al economiei -Secretariatul de stat pentru economie - SECO -Oficiul federal pentru agricultură -Osec Business Network Switzerland	www.evd.admin.ch www.seco.admin.ch www.blw.admin.ch www.osec.ch
Departamentul federal pentru mediu, transporturi, energie și comunicații -Oficiul federal pentru energie	www.uvek.admin.ch www.bfe.admin.ch
Departamentul federal al finanțelor -Administrația federală a vămilor -Tariful vamal de import al Elveției	www.efd.admin.ch www.ezv.admin.ch www.tares.ch
Departamentul federal de interne -Oficiul federal pentru statistică	www.edi.admin.ch www.statistik.admin.ch www.bfs.admin.ch

-Oficiul federal pentru asigurări sociale	www.bsv.admin.ch
Departamentul federal pentru justiție și poliție	www.ejpd.admin.ch
Departamentul federal pentru apărare, protecția populației, sport	www.vbs-ddps.ch

Banca Națională a Elveției	www.snb.ch
----------------------------	--

S-GE - Switzerland Global Enterprise	Stampfenbachstrasse 85 Postfach 492, CH-8006 Zürich Tel 044 365 51 51 https://www.s-ge.com/en
--------------------------------------	--

Federația întreprinderilor elvețiene «economiesuisse»	www.economiesuisse.ch
Informații generale despre Elveția	www.ch.ch www.swissworld.org www.myswitzerland.com

Cantoane		
Canton	Site-ul administrației cantonale, cu informații complete despre canton	Site-ul camerei de comerț și industrie cantonale
Aargau	www.ag.ch	www.aihk.ch www.ahv-aihk.ch
Appenzell -Ausserrhoden -Innerrhoden	www.ar.ch www.ai.ch	www.ihk.ch (CCI St. Gallen-Appenzell)
Basel -Land / Ville -Stadt / Campagne	www.baselland.ch www.basel.ch	www.hkbb.ch (CCI a ambelor semicantoane)
Berna	www.be.ch	www.bern-cci.ch
Fribourg	www.fr.ch	www.cfcis.ch
Geneva	www.geneve.ch	www.ccig.ch
Glarus	www.gl.ch	www.glarusnet.ch/glhk
Graubünden (Grison)	www.gr.ch	www.hkgr.ch
Jura	www.jura.ch	www.cci-j.ch
Lucerna	www.lu.ch	www.hkz.ch
Neuchatel	www.ne.ch	www.cnci.ch
Nidwalden	www.nw.ch	
Obwalden	www.ow.ch	
Solothurn	www.so.ch	www.sohk.ch
Schaffhausen	www.sh.ch	
Schwyz	www.schwyz.ch	
St. Gallen	www.sg.ch	www.ihk.sg
Ticino (Tessin)	www.ti.ch	www.cciati.ch
Thurgau	www.tg.ch	www.ihk-thurgau.ch

Valais	www.vs.ch	www.cci-valais.ch
Vaud	www.vd.ch	www.cvci.ch
Zug	www.zg.ch	
Zürich	www.zh.ch	www.zurichcci.ch www.haw.ch (Camera de comerț Winterthur)

Camera de Comerț Elveția-Europa Centrală (SEC), Zürich	www.sec-chamber.ch
Camera de Comerț Elveția-România (CCER), București	www.ccer.ro

Registrul Comerțului (Indexul central al firmelor elvețiene)	www.zefix.ch
---	--

Alte adrese pentru informații economice și financiare	
Autoritatea federală de supraveghere a piețelor financiare - FINMA	www.finma.ch www.ebk.admin.ch
Asociația elvețiană a bancherilor «Swissbanking»	www.swissbanking.ch
SIX Swiss Exchange	www.six.ch
Asociația Elvețiană a Asigurărilor	www.svv.ch
Swiss Funds Association	www.sfa.ch
Federația elvețiană de turism	www.swisstourfed.ch
Federația elvețiană a birourilor de voiaj	www.srv.ch
Switzerland Business & Investment Handbook - Ghid elvețian de afaceri și investiții (contra cost)	www.swissnetwork.com

9. EVENIMENTE ECONOMICE IMPORTANTE ORGANIZATE ÎN ELVEȚIA

- Reuniunea anuală a Forumului Economic Mondial WEF, Davos-Klosters;
- Conferința economică organizată de Swiss Economic Forum SEF;
- Conferința anuală Start-up Days SUD Berna;
- Conferința anuală Europa Forum Luzern.

10.ALTE INFORMAȚII UTILE

Regimul străinilor

Aproximativ un sfert din personalul angajat în Elveția este format din cetățeni străini. Aceștia sunt deținători ai unui permis de lucru și ai unui permis de rezidență. Pentru cetățenii străini care investesc și doresc să opereze propria afacere în Elveția, ori pentru managerii firmelor străine, îndeosebi cei ai firmelor care desfășoară activități generatoare de locuri de muncă, obținerea permisului de rezidență și a celui de lucru nu constituie o problemă.

În cazul cetățenilor străini care doresc să lucreze pentru un angajator elvețian, intră în sarcina acestuia din urmă să solicite autorităților eliberarea permiselor de rezidență și de lucru. Aprobarea și eliberarea permiselor de rezidență și de lucru intră în sfera de competență a autorităților cantonale.

Aspecte juridice

Acordul privind libera circulație a persoanelor dintre Elveția și Uniunea Europeană a intrat în vigoare la 1 iunie 2002. După extinderea UE din 2004, a fost semnat un **Protocol** care a intrat în vigoare începând cu 1 aprilie 2006.

După aderarea României și Bulgariei la Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007, în vederea extinderii dreptului de liberă circulație și pentru cetățenii noilor state membre, Elveția și UE au negociat un al doilea protocol la Acordul de liberă circulație a persoanelor. **Protocolul II** a fost semnat la 27 mai 2008 la Bruxelles, a fost avizat de Consiliul Federal (guvernul Elvețian) și, ulterior, validat de Parlamentul de la Berna la 13 iunie 2008. În urma referendumului din 8 februarie 2009, Protocolul II a fost aprobat și a intrat în vigoare la **1 iunie 2009**.

Protocolul II reglementează accesul pe piața muncii, efectuarea studiilor și stabilirea reședinței pe teritoriul Confederației Elvețiene pentru cetățenii români și bulgari. Detalii privind procedurile de aplicare la România și Bulgaria pot fi obținute la <http://www.bfm.admin.ch>

Aspecte practice

Acordul și protocoalele de aplicare reglementează introducerea graduală a liberei circulații a persoanelor între Elveția și țările membre UE și stabilirea egalității de tratament, prin parcurgerea obligatorie a unor perioade tranzitorii de 7 până la 10 ani. În perioada tranzitorie, Elveția va elibera un număr limitat de permise de ședere cetățenilor statelor membre UE. Numărul permiselor va crește de la un an la altul, în funcție de evoluțiile de pe piața muncii. Tratamentul egal presupune nediscriminarea cetățenilor europeni față de cetățenii elvețieni în ceea ce privește lucrul, studiul și/sau reședința în Elveția. Pentru statele UE15, s-a trecut la libera circulație neîngrădită a persoanelor de la 01.06.2007. Pentru statele UE10, Acordul s-a aplicat începând cu anul 2014. Pentru România și Bulgaria, țări membre UE din 2007, au fost instituite măsuri tranzitorii până în anul 2016, fiind prelungite până în anul 2019, când au expirat.

Principiul tratamentului egal presupune că cetățenii UE beneficiază în Elveția de următoarele drepturi:

- Mobilitate ocupațională și geografică - dreptul de a schimba oricând locul de muncă și domiciliul;
- Egalitate a condițiilor de lucru;
- Coordonare a sistemelor de protecție socială;
- Egalitate a asistenței sociale (reduceri la transportul public, alocații pentru locuință, alte forme de sprijin);
- Egalitate a sistemului de taxare și impozitare;
- Dreptul la activitate lucrativă independentă;
- Recunoașterea reciprocă a diplomelor;
- Dreptul de reunificare a familiei;
- Dreptul membrilor de familie la un loc de muncă;
- Dreptul de a se stabili în Elveția după încetarea raporturilor de muncă;
- Dreptul de a achiziționa proprietăți, în anumite condiții.

În perioada măsurilor tranzitorii, lucrătorii proveniți din țările UE pot fi angajați dacă angajatorii nu pot recruta lucrători elvețieni cu calificări compatibile. Dacă dorește să angajeze un lucrător străin,

angajatorul este obligat să justifice autorităților motivul pentru care respectivul loc de muncă nu poate fi ocupat de un lucrător elvețian.

La începutul anului 2014, la 15 ani după ce Elveția a adoptat legile europene privind libertatea de mișcare, aproximativ 50,3% din populația Elveției a votat la referendum pentru sprijinirea inițiativei de a stabili o limită a imigrației venind dinspre UE. Comisia Europeană a precizat că regretă rezultatul votului și că va analiza implicațiile referendumului asupra relațiilor UE-Elveția. Noul pachet Bilateral III conține prevederile negociate în domeniul libertății de mișcare și urmează să fie puse în aplicare probabil după 2027.

Asigurările sociale

Cu privire la sistemul de asigurări sociale, potrivit acordului privind libera circulație, fiecare țară își păstrează propriul sistem de asigurări sociale. Asigurările sunt însă coordonate astfel încât angajații să nu-și piardă drepturile sociale dobândite din muncă într-o altă țară. Fiecare membru semnatar al acordului este obligat să respecte anumite principii, cum ar fi ca cetățenii UE și cetățenii elvețieni, după o anumită perioadă de tranziție, să fie tratați în mod egal în ceea ce privește sistemul de asigurări sociale, respectiv să se țină cont de perioadele de timp lucrate și pe teritoriul celorlalte state.

Recunoașterea diplomelor

Tot în baza acestui acord există o recunoaștere reciprocă a diplomelor profesionale în baza unui acord bilateral încheiat ulterior. Pentru țările membre UE sunt recunoscute, în principiu, calificările profesionale, dacă acestea corespund unor standarde minime. Recunoașterea este prevăzută doar pentru profesii care sunt reglementate și recunoscute prin diplome oficiale. În plus, este necesar ca formarea profesională din diferitele țări să aibă același nivel. Prin decizia din 30.09.2011, Elveția a preluat Directiva 2005/36/CE privind recunoașterea calificărilor profesionale și modificările aduse la Anexa III din cadrul Acordului privind Libera circulație a persoanelor, care se aplică și **cetățenilor români** (și bulgari). Aplicarea noilor prevederi s-a făcut pe bază provizorie, în perioada 01.11.2011-31.08.2013, de la 01.09.2013 Directiva 2005/36/CE având efecte juridice definitive în Elveția. De la 1 septembrie 2013, Elveția aplică două proceduri diferite pentru cetățenii AELS/UE:

- Procedura de Recunoaștere la stabilire permanentă: pentru stabilirea în Elveția și exercitarea unei profesii reglementate, o persoană trebuie să aibă, mai întâi, recunoașterea calificărilor.
- Procedura Declarație pentru furnizorii de servicii: dacă un cetățean AELS/UE dorește să ofere servicii într-o profesie reglementată în Elveția pentru maximum 90 zile într-un an calendaristic, trebuie să completeze o declarație către SERI.

Informații suplimentare pot fi obținute accesând link-ul:

<https://www.sbf.admin.ch/sbf/en/home/bildung/recognition-of-foreign-qualifications.html>

Lucrători independenți

Condiția acceptării cetățenilor UE ce desfășoară activități lucrative independente presupune acoperirea activității economice din resurse proprii și pe riscul acestora. În perioada de instalare se acordă un permis de ședere temporar valabil 6-8 luni. Ulterior, în măsura în care se poate demonstra că lucrătorul independent este capabil să desfășoare respectiva activitate, se solicită eliberarea unui permis de ședere valabil 5 ani. Sunt considerate dovezi ale unei activități independente extrasul contului bancar, certificatul de înregistrare a unei companii, extrasul asigurării sociale sau extrasul plății impozitelor. Lucrătorii independenți beneficiază de dreptul la mobilitate ocupațională și geografică și de dreptul la ocuparea unui loc de muncă, atunci când decid să renunțe la activitatea independentă.

Furnizarea de servicii transfrontaliere

Acordul de liberă circulație a persoanelor UE-Elveția prevede o liberalizare limitată a furnizării de servicii transfrontaliere. Se aplică furnizorilor de activități lucrative independente și companiilor înregistrate într-o țară membră UE care furnizează servicii în Confederația Elvețiană. Perioada acceptată de furnizare a serviciilor este limitată la 90 de zile. Sunt exceptate serviciile reglementate prin acorduri bilaterale UE-CH, cum sunt cele de achiziții publice, transport rutier, feroviar și aerian. Pentru aceste servicii sunt eliberate permise pentru durata prevăzută de furnizare, chiar dacă depășește 90 de zile. Activitatea de servicii din domeniile recrutare de personal sau servicii financiare nu intră în această categorie.

Pentru furnizarea de servicii este necesară o autorizare. Furnizorii de servicii în Confederația Elvețiană, indiferent de durata furnizării serviciilor, sunt obligați să se înregistreze la autoritățile locale în termen de 8 zile de la intrarea pe teritoriul elvețian.

Firmele înregistrate într-o țară UE pot trimite lucrători cetățeni din țări (non-UE) în Confederația Elvețiană dacă respectivii angajați dețin permis de muncă pe termen lung în țara în care este înregistrată firma respectivă.

Procedura de anunțare a muncitorilor români detașați temporar în Elveția:

Pentru prestările de servicii de până la 90 de zile, lucrătorii români (detașați de o firmă sau independenți) trebuie să își anunțe venirea în Elveția, la autoritățile locale, cu minimum 8 zile înainte de începerea activității. În sectoarele construcții, servicii legate de cultură și amenajarea peisajului, curățare industrială, supraveghere și securitate, aceștia trebuie să obțină în prealabil o autorizație de exercitare a activității din partea unui Oficiu de Migrație cantonal.

Mai multe informații aici: <https://entsendung.admin.ch/> si

pentru companii aici: <https://www.easygov.swiss/>

Dreptul nerezidenților de a achiziționa bunuri imobiliare

Legislația în materie limitează achiziția de bunuri imobiliare de către străini sau de către societăți elvețiene sub control străin sau al căror sediu se află în străinătate. Pentru astfel de achiziții, este necesară, în principiu, aprobarea autorității cantonale competente.

Cadrul legal:

- Legea federală din 16.12.1983, privind achiziția de proprietăți de către străini;
- Ordonanța pe aceeași temă, din 01.10.1984.

Mai multe informații se pot obține accesând site-ul Oficiului Federal pentru Justiție:

www.bj.admin.ch

În limba germană: > Themen > la titlul „Wirtschaft” > Grundstückerwerb durch Personen im Ausland

În limba franceză: > Thèmes > la titlul „Economie” > Acquisition d’immeubles par des personnes à l’étranger

Conform reglementărilor legale, calitatea de proprietar în Elveția nu-i conferă acestuia dreptul de a obține autorizație de ședere în Elveția.

Protecția zonală și protecția mediului

Legislația elvețiană cu privire la protecția zonală și a mediului are un caracter modern și asigură o coexistență firească între zonele economice dens populate și cele agricole și naturale.

Clădirile cu destinație industrială și comercială pot fi construite doar în zone bine delimitate și special alocate acestui scop și doar în baza unui permis eliberat de autorități, conform legislației în acest domeniu din cantonul respectiv.

Legea federală de protecție a mediului corespunde standardelor europene și are în vedere respectarea convențiilor internaționale. Reglementările în vigoare încurajează adoptarea unor soluții care să îmbine armonios interesul economic cu grija față de mediu. O importanță particulară este acordată protecției lacurilor și a râurilor, protejării naturii, protejării și conservării reliefului, protecției specificului local. De asemenea, în ceea ce privește calitatea aerului, Elveția se află pe primele locuri în Europa.

Legea stabilește valorile limită admisibile pentru nivelurile de contaminare ale aerului și solului, pentru nivelul de zgomot și cel de vibrații, conține reglementări precise cu privire la circuitul deșeurilor și al substanțelor periculoase și are la bază principiile prevederii și cel al responsabilității. Nu se impun tehnologii de control și combatere a poluării, însă costurile legate de prevenirea sau înlăturarea efectelor create de abaterile de la limitele admise sunt suportate de către agentul poluator.

Informații suplimentare pe tema protecției mediului: <http://www.umwelt-schweiz.ch>

Protecția liberei concurențe

Principiul care stă la baza economiei elvețiene este cel al pieței libere. De aceea, restricțiile de orice natură care încă mai există în calea liberei concurențe vor fi gradual eliminate. Legea elvețiană antitrust a fost, încă din 1995, substanțial armonizată cu reglementările din cadrul UE, iar modificările ulterioare și-au propus, în principal, eliminarea oricăror posibilități de manifestare a concurenței neloiale. Constituirea de carteli nu este interzisă prin lege, însă orice tendință de orientare spre acțiuni abuzive este monitorizată și adusă în fața justiției. Legea federală cu privire la piața locală apără libera concurență și asigură cadrul necesar de luptă împotriva măsurilor protecționiste, de orice natură, luate la nivel cantonal sau comunal. Comisia pentru Libera Concurență poate interveni în cazul în care există suspiciuni cu privire la apariția unor restricții în calea liberei concurențe și investighează cazurile de fuziuni care pot introduce efecte negative asupra pieței libere.

Un alt organism de control al pieței este Oficiul pentru Supravegherea Prețurilor, care are ca sarcină principală urmărirea evoluției prețurilor și semnalarea creșterilor abuzive sau menținerea unor niveluri anormal de ridicate ca urmare a lipsei de concurență reală.

Pentru alte informații utile pe această temă:

www.weko.admin.ch/weko/en/home.html (Comisia pentru Concurență)

<https://www.preisueberwacher.admin.ch/pue/fr/home.html> (Oficiul pentru supravegherea prețurilor)

Protecția proprietății intelectuale

Sistemul de protecție a proprietății intelectuale este foarte dezvoltat în Elveția. Solicitățile de înregistrare a patentelor, mărcilor sau desenelor se pot depune la Institutul Federal pentru Proprietate Intelectuală (IGE) din structura Departamentului Federal pentru Justiție și Poliție, care este organismul responsabil cu protecția drepturilor comerciale și de autor.

Informații suplimentare: <https://www.ige.ch/en.html>.

Sectorul financiar-bancar

Sectorul bancar reprezintă una dintre cele mai importante ramuri ale economiei elvețiene și absoarbe aproape 4% din populația activă. Băncile elvețiene gestionează bunuri în valoare de peste 3.300 miliarde CHF, dintre care mai mult de jumătate provin din afara Elveției. Cu o lungă tradiție în materie de stabilitate economică și financiară, manifestată în principal în nivelul scăzut al

inflației, o rată redusă a dobânzilor și o monedă națională puternică și stabilă, Elveția este considerată drept unul dintre importantele centre financiare internaționale (locul 7).

Deschiderea unei bănci, efectuarea de tranzacții cu valori mobiliare, managementul fondurilor mutuale sunt activități pentru a căror desfășurare este necesară obținerea aprobării Comisiei Federale Elvețiene a Băncilor - EBK (www.finma.ch). În comparație cu alte state, sistemul bancar elvețian este mai puțin rigid din punct de vedere al reglementărilor.

În afara celor două renumite bănci elvețiene UBS și Crédit Suisse (preluata de UBS în martie 2023), care se numără printre cele mai mari instituții bancare din lume, pe piața bancară elvețiană sunt prezente multe alte bănci locale (printre care băncile de gestiune a averilor - private banking) și peste 100 instituții financiare străine. Băncile cantonale, băncile regionale și băncile de economii joacă un rol important în finanțarea proiectelor de investiții. Organizația cea mai importantă din sectorul bancar elvețian este Swiss Bankers Association www.swissbanking.org.

O specificitate a băncilor elvețiene este dată de protecția sferei private sau așa numitul “secret bancar”, subiect de actualitate care, în contextul recente crize economice și financiare internaționale, a amorsat presiunile internaționale asupra Elveției (OCDE, SUA, UE). Urmare deciziei Consiliului Federal din luna martie 2009, Elveția s-a angajat să-și conformeze politica privind asistența administrativă în materie fiscală potrivit standardelor internaționale în materie (art. 26 al Modelului de Convenție OCDE). Au fost negociate, parafate sau semnate numeroase Acorduri bilaterale de Evitare a Dublei Impuneri (AEDI) cu terțe state, care includ prevederi specifice în acest sens (inclusiv cu România, intrat în vigoare la 06.07.2012).

Achizițiile publice

Elveția este parte în Acordul OMC asupra Achizițiilor Guvernamentale care are ca scop liberalizarea pieței de achiziții publice. Nu se supun prevederilor acordului achizițiile efectuate de către Swisscom (compania națională de telecomunicații) și CFF (compania națională de căi ferate).

Conform legii, toate achizițiile publice care intră sub incidența Acordului OMC se fac pe bază de licitație internațională. Anunțul de licitație se publică în „Foaia oficială elvețiană de comerț” („Schweizerische Handelsamtsblatt”, SHAB/„Feuille officielle suisse du commerce” FOSC www.shab.ch sau www.fosc.ch) și pe portalul Confederației, conceput și dedicat exclusiv sistemului de achiziții publice (www.simap.ch, www.kissimap.ch), iar participanții la licitație, furnizori locali sau străini, trebuie să beneficieze de tratament egal.

Informații pe tema pieței elvețiene a achizițiilor publice se pot obține accesând site-urile www.beschaffung.admin.ch, www.bbl.admin.ch.

Piața achizițiilor publice este unul dintre domeniile în care riscurile de corupție sunt foarte mari. În administrația publică elvețiană, corupția este combătută printr-o serie de măsuri care includ, la nivelul Confederației, instrumentele următoare: Dreptul penal, Codul de comportare al administrației federale, Legea și Ordonanța privind personalul Confederației, Clauza de integritate pe piața achizițiilor publice a Confederației, cursuri și seminarii destinate pregătirii/formării cadrelor, Controlul federal al finanțelor CDF (în cazuri de suspiciune de corupție), sistem de control intern.

Informații suplimentare detaliate:

<https://www.bbl.admin.ch/bbl/de/home/dokumentation/faktenblaetter/korruptionspraevention.html>

Documente de călătorie

Cetățenii români care doresc să călătorească în Elveția nu au nevoie de viză și trebuie să dețină un pașaport valabil încă cel puțin 6 luni de la data călătoriei sau pe baza cărții de identitate valabile.

Bunuri care pot fi introduse în Elveția fără taxe vamale

Călătorii cu domiciliul în Elveția sau în străinătate pot introduce în Elveția, fără plata taxelor vamale, o dată pe zi, următoarele bunuri și valori:

- Obiectele personale folosite pe perioada voiajului (îmbrăcăminte, articole de toaletă, articole de sport, aparat fotografic sau de filmat, echipament video, calculator portabil, instrumente muzicale, și alte obiecte de uz curent);
- Unt și smântână cu conținut de grăsime mai mare de 15%: maxim 1 kg;
- Carne și produse din carne: maxim 1 kg;
- Produse din tutun: max. 250 bucăți țigarete sau 50 bucăți țigări sau 250g tutun de pipă;
- Băuturi alcoolice: 5 litri cu o tărie alcoolică de până la 18% vol. și 1 litru cu tărie de peste 18% vol.;
- Alte bunuri în limita valorică a 150 CHF începând cu 1 ianuarie 2025.

Persoanele individuale pot să folosească aplicația de mobil QuickZoll pentru declararea bunurilor la trecerea frontierei.

Mai multe detalii pot fi găsite la pe siteul Oficiului Federal pentru vamă și securitatea granițelor:

<https://www.bazg.admin.ch/bazg/en/home/services/services-private/services-private-einfuhr/quickzoll-app.html>

Circulația pe drumurile publice (autoturisme)

Pentru circulația autoturismelor pe drumurile publice se percepe o taxă anuală de 40 CHF -vignetă. Aceasta este valabilă începând cu 1 decembrie a anului precedent celui înscris pe ea, până la 31 ianuarie a anului următor. Utilizarea drumurilor publice fără vignetă valabilă lipită direct pe parbrizul autoturismului (sau e-vigneta digitală din ianuarie 2024) se pedepsește cu amendă în valoare de 100 CHF și plata taxei anuale pe drumurile publice de 40 CHF. Procurarea vignetei se poate face în Elveția de la oficiile poștale, birourile de vamă, stațiile de benzină și garaje, oficiile cantonale de înmatriculare auto, internet ([E-Vignette \(admin.ch\)](#)) iar în străinătate de la agențiile Oficiului Elvețian de Turism, asociațiile/cluburile automobiliste.

Viteza maximă admisă este de: 120 km/h - pe autostradă; 70-80 km/h - drum național; 20-60 km/h - în localități (pe multe străzi secundare din marile orașe, limita de viteză este de 20-30 km/h).

În caz de pană sau accident pe drumurile publice, automobilistii se pot adresa la:

AUTOMOBIL CLUB DER SCHWEIZ/AUTOMOBILE CLUB DE SUISSE (ACS) - membru al FIA (Federația Internațională a Automobilului)

Wasserwerkasse 39, 3000 Berne 13

Telefon: 031-328 31 11, Fax 031-311 03 10

www.acs.ch, acszv@acs.ch

sau

TOURING CLUB SUISSE (TCS) - membru al AIT (Alianța Internațională de Turism)

Chemin de Blandonnet 4, Case postale 820, CH-1214 Vernier

Telefon: 022-417 27 27, Fax 022-417 27 20

www.tcs.ch, behrler@tcs.ch

În locurile marcate cu albastru, parcare este gratuită pe durată maximă de o oră (necesită postarea vizibilă pe bordul autoturismului a unui horodator - cu indicarea orei de sosire). În spațiile marcate

cu vopsea albă, parcare este cu plată și, de regulă, limitată în timp. Locurile de parcare marcate cu vopsea galbenă sunt destinate mașinilor salvării, poliției, pompierilor și altor categorii de mașini speciale sau care au alt regim special.

Taxa federală asupra traficului rutier cu vehicule grele de marfa sau pasageri - se percepe în funcție de greutatea totală a vehiculului, de categoria de emisii poluante și de numărul de kilometri parcurși (în Elveția și Liechtenstein). Taxa a fost actualizată în 2024 cu aplicabilitate din ianuarie 2025. Mai multe detalii găsiți aici:

<https://www.bazg.admin.ch/bazg/en/home/informationen-firmen/verkehrsabgaben-und-strassenverkehrsrecht/schwerverkehrsabgaben-lsva-und-psva.html>

Programul de lucru

Elveția se află pe fusul orar GMT+1 sau la 1 oră față de România. Orarul de vară începe în ultima sâmbătă din martie și se termină în ultima sâmbătă din octombrie (GMT+2).

Birourile sunt deschise în mod obișnuit între 08.00 și 17.00. Majoritatea firmelor iau o pauză de prânz în intervalul orar 12.00 - 14.00.

Băncile sunt deschise în timpul săptămânii (de luni până vineri) între 09.00-16.30. Sucursalele din garile feroviare și aeroporturi au uneori un program mai lung, inclusiv pe timpul weekend-ului.

Sărbători legale

Sărbătorile legale sunt: 1 ianuarie; 10, 12 și 13 aprilie; 21 și 31 mai; 1 iunie; 1 august; 25 decembrie. În cantoanele cu populație preponderent catolică, se respectă și următoarele date: 11 iunie; 15 august; 1 noiembrie și 8 decembrie. Ziua muncii (1 mai) se sărbătorește diferit, de la canton la canton.

11.BIROUL DE PROMOVARE COMERCIAL - ECONOMICĂ

BPCE BERNA

Brunnadernstrasse 20

CH-3006 Berna

Telefon: +41 31 352 35 46

E-mail: berna.economic@mae.ro

Persoana de contact: Ionescu Claudiu, ministru consilier

ACORDURI ÎNTRE ELVEȚIA ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ

ACORDURI BILATERALE I - încheiate la 21 iunie 1999, aprobate prin referendum popular la 21 mai 2000 și intrate în vigoare la 1 iunie 2002

- **Libera circulație a persoanelor:** Piețele forței de muncă se deschid progresiv. După expirarea termenelor tranzitorii, cetățenii elvețieni se pot stabili și lucra liber în țările membre ale UE, iar cetățenii țărilor UE se pot stabili și lucra în Elveția, cu condiția de a avea un contract de muncă valabil, de a exercita o activitate independentă sau de a putea atesta că dispune de mijloace financiare suficiente și de o asigurare medicală.
- **Transporturi terestre:** Deschiderea progresivă a piețelor transporturilor rutiere și feroviare, cu obiectiv declarat de creștere a ponderii transportului feroviar. UE a acceptat creșterea la 325 CHF a redevenței pentru circulația camioanelor (sumă ce se alocă dezvoltării infrastructurii transportului feroviar), iar Elveția a acceptat creșterea la 40 tone a limitei greutății camioanelor care pot circula pe șoselele sale.
- **Transport aerian:** Acordul garantează companiilor aeriene acordarea progresivă de drepturi de acces pe piață.
- **Agricultură:** Comerțul cu produse agricole este simplificat pe anumite segmente (brânzeturi, produse lactate transformate), pe de o parte prin reducerea taxelor vamale, pe de altă parte prin recunoașterea echivalenței regulilor sanitar-veterinare, fito-sanitare și ale agriculturii biologice.
- **Cercetare-dezvoltare:** Cercetătorii elvețieni și întreprinderile elvețiene pot participa la programe cadru ale UE.
- **Achiziții publice:** Extinderea, pentru localități/comune și diverse întreprinderi publice sau private, a obligativității, conforme regulilor OMC, de a lansa licitații pentru achiziții publice de bunuri și pentru lucrări de construcții în anumite sectoare (căi ferate, aprovizionare cu energie).
- **Bariere tehnice în calea comerțului:** Simplificarea examinării conformității produselor. Evaluarea conformității produselor destinate ansamblului pieței europene nu mai trebuie repetată în Elveția sau în UE.

ACORDURI BILATERALE II - încheiate în 2004, cu date diferite de intrare în vigoare

Acordul	Data ratificării de către UE	Data ratificării de către Elveția	Data intrării în vigoare a acordului	Punerea în aplicare a acordului
Produse agricole transformate	Ianuarie 2005	Martie 2005	30 martie 2005	1 februarie 2005

Statistică	Februarie 2006	Mai 2005	1 ianuarie 2007	Aceeași dată cu cea a intrării în vigoare
Mediu	Februarie 2006	Mai 2005	1 aprilie 2006	Aceeași dată cu cea a intrării în vigoare
Media	Februarie 2006	Octombrie 2005	1 aprilie 2006	Aceeași dată cu cea a intrării în vigoare
Pensii	Noiembrie 2004	Mai 2005	31 mai 2005	Acord aplicabil pensiilor vărsate de Comisia Europeană începând cu 1 ianuarie 2006 (art.5,par.2)
Schengen/Dublin		Martie 2006	Intrare formală în vigoare: la 1 martie 2008	Intrare în vigoare operațională: 12 decembrie 2008. Intrare definitivă în vigoare: 29 martie 2009, data de schimbare a orarelor de zbor, de la care aeroporturile aplică regimul Schengen. Eliminarea controalelor sistematice a persoanelor la frontiera spațiului Schengen asigură fluiditatea traficului transfrontalier. În același timp, se întărește controlul la frontiera exterioară, precum și cooperarea polițienească și judiciară, ceea ce permite combaterea mai eficientă a criminalității transfrontaliere
Lupta antifraudă			În prima zi a celei de-a doua luni care urmează ultimei notificări a instrumentelor de ratificare	Aceeași dată cu cea a intrării în vigoare
Fiscalitate	Februarie 2005	Mai 2005	1 iulie 2005	1 iulie 2005 (art.17 și 18 ale acordului - sub formă de schimb de scrisori)

1. Bariere comerciale de intrare pe piața elvețiană

A. Cerința de notificare ("*Regula celor 8 zile*")

Furnizorii de servicii și lucrătorii din UE detașați temporar în Elveția trebuie să fie anunțați autorităților elvețiene cu 8 zile înainte de începerea furnizării unui serviciu. În majoritatea sectoarelor, notificarea este necesară dacă detașarea depășește în total 8 zile. Pentru alte sectoare (de exemplu, construcții, curățenie) notificarea este necesară din prima zi de detașare.

Cerința de notificare impune costuri administrative, reduce flexibilitatea furnizorilor de servicii din UE și cauzează un dezavantaj clar în concurența cu întreprinderile elvețiene, în special în ceea ce privește contractele cu preaviz scurt.

B. Cerința de garanții financiare pentru prestatorii de servicii străini

În conformitate cu legislația elvețiană, convențiile colective general aplicabile pot obliga companiile străine să facă un depozit cuprins între 5.000 și 20.000 CHF înainte de a avea dreptul de a presta servicii în Elveția. Această cerință este utilizată pe scară largă în convențiile colective și se aplică în numeroase sectoare.

Întreprinderile din UE sunt obligate să identifice autoritatea de supraveghere corectă și să constituie depozitul prevăzut în convenția colectivă relevantă. Astfel, întreprinderile din UE se confruntă cu o discriminare față de societățile elvețiene ale căror depozite sunt suportate automat de asociația lor patronală.

Pe lângă această sarcină administrativă și financiară pentru a-și furniza serviciile, riscurile procedurale și costurile sunt semnificative și transferate complet către societățile cu sediul în UE: garanția bancară sau depozitul în numerar furnizat pot fi solicitate în orice moment de către autoritățile elvețiene în cazul unor presupuse încălcări ale regulilor. După executarea garanției, o societate urmărită penal pe nedrept ar trebui să solicite restituirea într-o instanță civilă.

Mai mult, eliberarea depozitului nu se efectuează automat. Companiile trebuie să inițieze procesul de restituire. În plus, perioada de timp pentru a obține eliberarea depozitului este orientativă, nu există un termen legal obligatoriu. În practică, companiile se confruntă cu întârzieri mari pentru a-și recupera depozitele.

C. Controale, inclusiv taxe și comisioane

În octombrie 2017, Consiliul Federal a majorat numărul minim de controale stipulate în ordonanța privind lucrătorii detașați de la 27.000 la 35.000 pe an. Deși a fost stabilită o țintă de 3% a numărului companiilor elvețiene care urmează să fie supuse controalelor (5% pentru sectoarele cu risc ridicat), intensitatea controlului pentru întreprinderile străine este cuprinsă între 30 % și 50 %. Costurile organismelor de control sunt suportate de companiile cu sediul în UE.

Un alt aspect care împiedică accesul pe piață al întreprinderilor din UE este faptul că majoritatea contractelor colective de muncă nu permit contribuții fracționate (plăți pe zi de prezență). Adesea, taxa minimă este egală cu o contribuție pentru o lună întreagă.

În timp ce societățile cu sediul în UE - care sunt controlate mai regulat - trebuie să suporte toate costurile de control, asociațiile patronale elvețiene acoperă adesea taxele pentru membrii lor, astfel cum se prevede în unele acorduri colective.

D. Regimul de sancționare

În cazurile de încălcare a condițiilor minime de muncă și de salarizare sau a cerințelor de notificare, atât sancțiunile civile, cât și sancțiunile administrative sunt impuse într-o măsură disproporționată (de exemplu, erori minore în declarația salarială în valoare de 10 CHF au dus la o sancțiune de 500 CHF). Sancțiunile includ, de asemenea, interzicerea activităților comerciale/lista neagră timp de până la 5 ani în cazul unor încălcări grave sau repetate.

Procedurile de sancționare separate (administrative și civile) cu sancțiuni și taxe impuse diferite fac ca regimul de sancționare să fie foarte dificil de înțeles pentru întreprinderi și

crează confuzie cu privire la momentul în care o infracțiune este în cele din urmă soluționată. Din 2017, sancțiunea administrativă maximă se ridică la 30.000 CHF (în loc de 5.000 CHF).

E. Obligația de documentare

Persoanele care desfășoară activități independente, care prestează servicii în Elveția trebuie să dețină permanent dovada că desfășoară într-adevăr o activitate independentă. Documentația necesară include contracte de servicii, precum și formularele de asigurări sociale. În cazul încălcărilor, de exemplu, în cazul în care documentele nu sunt prezentate imediat, la fața locului, se stabilesc termene extraordinar de scurte, după care se pot percepe amenzi și o interdicție privind activitatea comercială în Elveția

F. Aplicarea discriminatorie a convențiilor colective general aplicabile

Pentru lucrătorii care intră sub incidența unei convenții colective general aplicabile, trebuie respectate nu numai salariile minime, ci și o serie de alte detalii privind salariile și condițiile de muncă elvețiene. Într-o serie de acorduri colective general aplicabile, întreprinderile din UE trebuie să contribuie la fondurile de vacanță și de formare profesională fără a primi niciun beneficiu.

G. Definiția serviciului: Demersuri pregătitoare incluse în calculul celor 90 de zile de muncă efectivă

Pentru anumite sectoare, autoritățile elvețiene au extins conceptul de serviciu pentru a include perioadele pregătitoare pentru încheierea de contracte, cum ar fi reprezentarea unei întreprinderi în timpul târgurilor comerciale, în limita celor 90 de zile aplicabilă furnizării de servicii transfrontaliere.

H. Procedura de recunoaștere

Pentru o serie de sectoare, certificatele de calificare profesională eliberate în statele membre ale UE nu sunt recunoscute sau sunt recunoscute numai după o acțiune în justiție/intervenție diplomatică.

I. Interzicerea utilizării lucrătorilor temporari și a activității de agent de ocupare a forței de muncă transfrontalieră

Prestatorilor de servicii cu sediul în UE nu li se permite să utilizeze lucrători temporari pentru prestarea de servicii în Elveția. În mod similar, agențiile de ocupare a forței de muncă care nu sunt stabilite în Elveția nu sunt autorizate să recruteze pentru locuri de muncă în Elveția sau să recruteze persoane aflate în căutarea unui loc de muncă în Elveția pentru locuri de muncă în străinătate. În plus, pentru înființarea unei afaceri cu activități private de agenție de ocupare a forței de muncă în Elveția, persoana responsabilă trebuie să dețină fie cetățenia elvețiană, fie un permis de ședere elvețian.

J. Servicii de taxi transfrontaliere

Comaniile de taxi cu sediul în UE trebuie să respecte condițiile minime de muncă și de salarizare dacă furnizează servicii mai mult de 15 zile pe an. În plus, li se permite să ofere servicii transfrontaliere doar pentru o perioadă de până la 90 de zile pe an și trebuie să respecte procedura de notificare. Dincolo de cele 90 de zile, taxiurile au voie doar să aducă clienți, dar nu să-i preia.

K. Extinderea obligației în materie de TVA și desemnarea unui reprezentant fiscal

Întreprinderile din UE cu o cifră de afaceri anuală mai mare de 100.000 EUR sunt obligate să se înregistreze și să plătească TVA pentru serviciile transfrontaliere furnizate în Elveția și au nevoie de un reprezentant fiscal în Elveția. În plus, companiile străine care solicită un număr elvețian de TVA trebuie să plătească o garanție în valoare de 3% din cifra de afaceri impozabilă preconizată în Elveția, cu un minim de 2.000 CHF.

Importurile de la societăți străine cu o cifră de afaceri de peste 100.000 CHF aferentă expedițiilor cu valoare mică sunt supuse TVA-ului.

L. Taxele de manipulare vamală Swiss Post

Swiss Post percepe destinatarilor expedițiilor originare în UE o taxă de vămire care diferă între statele membre învecinate (11,50 CHF) și alte țări UE (16 CHF).

M. Cerința de autorizare pentru importul de vin și alte produse agricole

În conformitate cu legislația elvețiană, importatorii de vin și de alte produse agricole au nevoie de o autorizație vamală care este disponibilă numai pentru întreprinderile înregistrate și listate în Elveția. Transporturile directe către consumatorii finali sunt limitate la 20 kg (de exemplu, sticle și ambalaje pentru vin), motiv pentru care producătorii sunt obligați să utilizeze un distribuitor cu sediul în Elveția.

N. Contribuții la fondul de garantare pentru anumite produse agricole

Elveția aplică taxe la importurile de anumite bunuri, care fac obiectul cerințelor privind rezervele minime obligatorii, pentru finanțarea stocurilor de rezervă. Acest lucru se aplică, de exemplu, grăsimilor și uleiului comestibil, hranei pentru animale, cerealelor pentru pâine/grâului dur, cafelei, orezului și zahărului.

O. Legea federală privind importul de produse agricole prelucrate

Legea federală privind importul și exportul de produse agricole ("*Schoggigesetz*"), care este în vigoare din 2019, include în mod oficial eliminarea subvențiilor la export pentru a se conforma unei decizii a OMC. Cu toate acestea, este evident că plățile au fost pur și simplu transferate de la bugetul contribuțiilor la export la bugetul agricol.

P. Absența unui marcaj nediscriminatoriu pentru produsele organice

Singurul organism de certificare a alimentelor organice cu utilizare majoritară în Elveția este în prezent organizația privată Biosuisse. Nu există un marcaj elvețian cu cerințe uniforme și transparente sau cerința de a utiliza marcajul european pentru a face ca produsele să fie recunoscute în mod clar ca fiind organice, fără discriminare și pe baza calității lor și a îndeplinirii criteriilor de reglementare. Până în prezent, legiuitorul elvețian nu a reușit să inițieze norme clare nediscriminatorii pentru marcarea produselor alimentare organice sau să creeze un astfel de sistem de etichetare nediscriminatoriu.

Q. Declarația de origine obligatorie pentru pâine și produse de panificație

Potrivit unei moțiuni adoptate de Parlament, țara de origine a pâinii și a produselor de panificație (pâine, dar și sandvișuri sau alte specialități cu brânză) trebuie declarată de magazine, restaurante, la catering etc. În special în restaurante și catering, este probabil ca cele mai multe din companii să fie tentate să ofere produse de panificație exclusiv din Elveția din motive de simplitate, deoarece în loc de o declarație separată de origine a diferitelor produse coapte din diferite țări, o singură notă vizibilă care să ateste că toate produsele coapte sunt din producția elvețiană ar fi suficientă.

R. Legislația privind "elvețianitatea" (*Swissness*)

La 01.01.2017 a intrat în vigoare o nouă legislație care reglementează utilizarea etichetei "*Swiss made*". Această lege stipulează cerințe rigide, respectiv între 60 % și 100 % din valoarea adăugată/ingredientele unui serviciu/produs trebuie să provină din Elveția. Furnizorii cu sediul în UE din lanțului valoric sunt dezavantajați.

S. Lipsa unui control jurisdicțional efectiv al deciziilor de autoritate publică

În deciziile recente, Tribunalul Administrativ Elvețian a refuzat să motiveze pe fond pronunțarea deciziilor de autoritate publică, argumentând limitarea controlului jurisdicțional la aspecte procedurale. În plus, a fost raportat faptul că firmele nu au aproape nicio șansă de succes în instanță atunci când fac apel împotriva deciziilor pronunțate.

T. Organizații internaționale - achiziții publice

Statisticile ONU arată că, în 2019, 63% din licitațiile emise de Oficiul Națiunilor Unite de la Geneva sunt câștigate de companii elvețiene. Motivul principal este că deși criteriile sunt uniforme, termenele limită ale licitațiilor sunt prea scurte pentru a permite întreprinderilor din UE să liciteze în intervalul de timp dat.

U. Discriminarea companiilor din UE - achiziții publice

În trecut, au fost raportate cazuri în care întreprinderile elvețiene sunt favorizate în detrimentul întreprinderilor din UE. Potrivit Biroului Federal de Audit elvețian există cazuri în care autoritățile locale au acordat contracte unor furnizori elvețieni în ciuda "*bazelor incomplete de evaluare*" care au stat la baza acestor decizii.

Noile criterii privind "*oferta cea mai avantajoasă*" (spre deosebire de oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic) din legislația elvețiană revizuită privind achizițiile publice, adoptată în 2019, pot discrimina întreprinderile din UE.

În plus, începând din 2019, întreprinderile din UE ar putea fi, de asemenea, discriminate în cazurile în care autoritățile contractante iau în considerare "*nivelurile diferite ale prețurilor din țările în care este furnizat serviciul*".

V. Preferința pentru companii elvețiene în cazul comenzilor guvernamentale de tipărire

În ianuarie 2019, ambele camere ale parlamentului elvețian au acceptat o moțiune care cere practic administrației federale să plaseze comenzi de imprimare numai cu companii elvețiene. Această moțiune va trebui să fie aplicată de administrație.